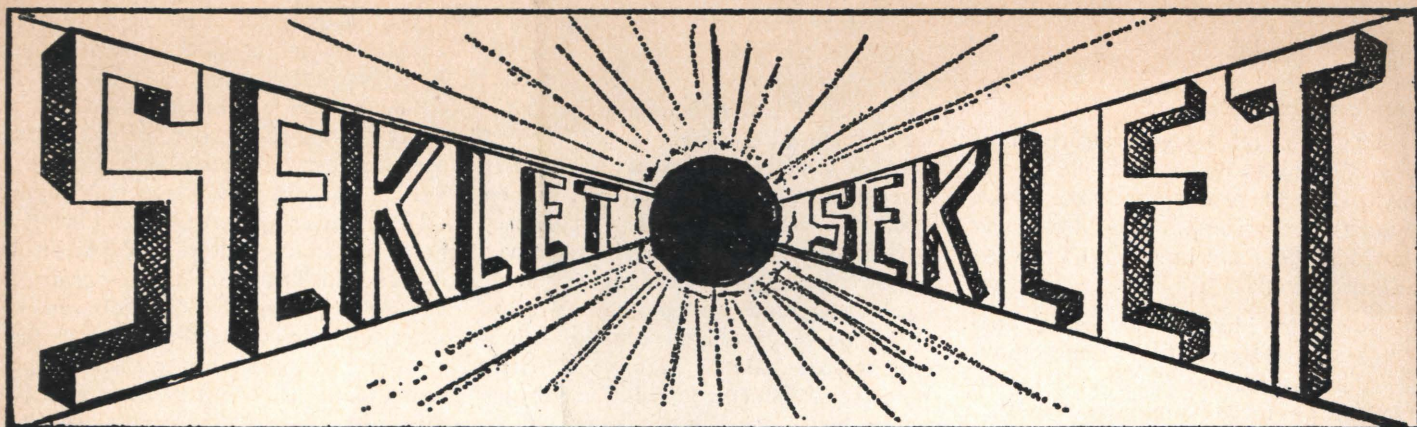

Nr 1 Årgång 19 1972

Lösnummer 2:50 inkl. moms.

Henrik Nilsson

Rädda Ljusnan!

Kraftverksbyggare och statsmakt contra folkopinionen Miljöskyddet — den nya folkväckelsen

Just före pressläggningen har vi mottagit det å sidan 14 i detta nummer återgivna uppropet från SIV ROSENDAHL, en av de mest energiska medlemmarna i aktionsgruppen RÄDDA LJUSNAN.

Då SEKLET ju flera gånger haft dessa problem under debatt — äldre prenumeranter minns väl ännu striden om Vindelälven! — och ett klart ställningstagande, så finner vi det angeläget att på alla sätt stödja denna aktion

Vi vill gärna understryka författarinnans påpekande att ett utbyggande av Mellanljusnan inte är endast ett lokalt problem — utan i högsta grad en riksangelägenhet!

Och vi vill också tillfoga att den svenska regeringens oftast anmärkningsvärt lama (för att inte säga direkt negativa) agerande i dessa frågor och undfallenhet (eller varmhjärtade tillmötesgående) gentemot kraftbolagens hittillsvarande hänsynslösa framfart och förödelse av svensk natur och ändå efterhand oupphörligt ökade krav på att få bygga ut även de sista orörda fors- och strömsträckorna i vårt land — trots från regeringshåll flera gånger avgivna löften och försäkringar att de utgör s. k. "skyddsobjekt" (och alltså bör undantas från exploatering) — är ingenting mindre än en riksskandal!

Att jämföra en mus med en elefant

Man väger på ansvarigt håll eviga och omistliga värden mot kortsiktiga lönsamhetsintressen och nödlösningar på t. ex. tillfälliga arbetslöshetsproblem (problem, som man genom politiska åtgärder till stor del själv skapat! — och lösningar, som på lång sikt inte är några lösningar alls; tvärtom!) — som om det vore fråga om likvärdiga storheter.

(Som att jämföra en mus med en elefant — och påstå att de har samma vikt!)

Allvarsdigra män — utan tvivel högt intelligenta och ansvarskännande, men ändå på något underligt sätt blinda och oförstående för de oersättliga värden som nu håller på att förskingras, och för vart den nuvarande utvecklingen är på väg — ägnar år av utredningar åt saker och ting, som för ett något så när sunt och oförvillat omdöme borde vara självklara.

Man tycks så till den milda grad ha för-gapat sig i den heliga ko, som brukar kal-

las för den industriella utvecklingen, och så fullständigt gjort dess dogmatiska tros-sats — att endast den kan åt människorna skapa ett friare och lyckligare samhälle — till sin egen; att man totalt förbiser, eller avsiktligt bortser ifrån, de självklara för-utsättningar, av vilka *allt liv och all ut-veckling beror*, och som för människans del kan sammanfattas i den ekologiska grundprincipen:

Det är människan som måste anpassa sig efter naturen och dess livsbetingelser — och inte naturen som till varje pris måste anpassas efter människans nuvarande obiotologiska och onaturligt upp-skruvade önskningar och behov.

(I annat fall kommer vi förr eller senare att hamna i en återvändsgränd, men en återvändsgränd där vägen bakom är sönderkörd — och varje återresa omöjlig...)

Man tänker, beslutar och handlar, som om människan intog någon slags biologisk

särställning i naturen, som om hon stod utanför och ovanför det ständigt och överallt pågående samspelet mellan allt levande...

På sin höjd sträcker man sig till att göra huvudsaken — den ekologiska anpassningens nödvändighet för att kunna överleva! — till bisak; eller kanske snarare till en barlast, till ett enbart irriterande hinder på det industriella framåtskridandets kungsväg, som man endast genom trycket från den alltmer tilltagande natur- och miljöförstörelsen nu tvingas ta vissa hänsyn till.

(Men — med hjälp av en ännu mera ut-spekulerad och förunderlig framtidsstek-nik, som rättar till felen och ofullkomli-gheterna i den hittillsvarande, räknar man djärvt och optimistiskt med att det hela nog ändå till slut skall ordna upp sig...)

Fast så långt som till att på allvar ifrå-gasätta tillförlitligheten och hållfastheten i den moderna industrialismens filosofi

och dogmatik sträcker man sig förstås inte.)

Om tusen år . . . ?

I detta sammanhang vill vi gärna hänvisa till vad som skrevs angående vår tids väldiga, landskapsförstörande kraftverksbyggen och framför allt *vattenregleringar* i artikeln *Quo vadis* i nr 5/1971 av denna tidskrift. Bl. a.:

Dessa i högsta grad råa och onaturliga ingrepp i naturens eget ömtåliga men fint fungerande maskineri — med dämningar och sänkningar av sjöar och älvar, torrläggande av naturliga och anläggande av konstgjorda vattenmagasin, sprängande av enorma, ofta milslånga, vattentunnlar genom känsliga vildmarksområden — medför alltid, utan undantag, rubbningar av ekobalansen och därmed svåra och obotliga skador på den omgivande naturen. Skador som sprider sig i allt vidare cirklar — drabbande växtliv, djur, människor . . .

Vi märker kanske inte så mycket av dessa skador i dag, eller om tio-tjugo år (även om dimbildningarna i stora delar av landskapen längs de norrländska kraftälvarna för varje år blivit alltmer besvärande), men om tusen år kommer följdverkningarna med all sannolikhet att bli katastrofala.

Ja, de ingrepp i naturen som genom den moderna teknikens utveckling (och des inspirator och pådrivare den industriella revolutionen) numera blivit möjliga att genomföra, och som just nu håller på att i grund förändra och omdana hela vår hittillsvarande livsmiljö — dess struktur, strålning och ekologiska balans — kommer sannolikt att få *framtida negativa återverkningar*, om vars verkliga betydelse och omfattning vi för närvarande ingenting vet, och knappast heller kan göra oss en föreställning om!

Och det är väl ändå, trots allt, vår innersta mening, att människor skall kunna leva på denna planet — även om tusen år?

Maktens drapering i tidsenlig förklädnad

Skall verkligen denna vår tidsålders oerhörda och nu i allt snabbare takt fortgående nedbrytning och förstörelse av våra oundgängligaste livsbetingelser, denna vettlösa skändning och våldtagning, utslagning och utplundring av vår jords ännu återstående och därför i dag desto dyrbarare och omistligare naturtillgångar — tillgångar som fanns här redan hundratal miljoner år innan människan framträdde på arenan, och som möjliggjort hennes utveckling och uppstigande till nuvarande makt och härlighet —; skall verkligen denna förödelse och dess allt över-skuggade följdverkningar — en ruinerad

och sönderslagen natur, med reducerade livsmöjligheter — bli det arv som vi vill villkorslöst och utan möjligheter att kunna ogiltigförklara tvingas överlämna till våra eventuella efterkommande?

Måste vi inte alla, som nu upplever hur den mänskliga civilisationen gått in i en ond, självförbrännande cirkel, där produktion och konsumtion oavbrutet driver på varandra i ett tvångsmässigt och ständigt accelererande tempo, inte längre för att tillgodose självklara mänskliga behov utan för att *hålla de rullande hjulen i gång* (annars störtar ju hela kolossbyggnaden ihop!), och där den yttersta drivkraften hela tiden måste hämtas från naturen — trots all dess ymnighet — begränsade resurser; som ser, hur människan — under teknikers, ekonomers och politikers entoniga mässande om Västland och Utveckling (karusellen får givetvis inte stanna!) — som bäst är i färd med att exploatera ihjäl sina egna livsförutsättningar, att säga av den grönskande gren av världsträdet som hon själv sitter och gungar på; som intuitivt känner, att vi nu snabbt närmar oss den kritiska punkt, bortom vilken *ingen återvändo är möjlig*; måste vi inte var och en, med all uppbyggbar kraft och med alla till buds stående medel (utom våldets, lögnens och den direkta personförföljelsens), försöka bryta denna ödesdigra *circulus vitiosus*, inte minst genom att protestera mot och, där så är möjligt, söka förhindra ytterligare sataniska våldsdåd mot naturen — den natur som vi ju alla är en produkt utav och därför alla äger samma rättigheter till —; även om detta inte alltid sker under officiellt vedertagna och godkända s. k. "parlamentariska former" (som ju, tyvärr, enligt vad all erfarenhet visar oss, ofta inte är annat än den gamla välkända auktoritära *Maktens drapering i tidsenlig, förskönande förklädnad*, en grov karikatyr av begreppet *folkdemokrati*, som alltför ofta lämnar den enskilde — den drabbade — människans tyckande, tänkande och kännande helt utanför både planering och beslut)?

Det universella medvetandet

Tusentals människor samlas till opinionsmöten och demonstrationer, startar aktionsgrupper, skriver under protestlistor m. m.

De gör det, därför att det är *deras liv, deras hembygd, deras framtida tillvaro det gäller!*

Och även tusentals andra, som inte direkt berörs av t. ex. Ljusnans utbyggande, känner rent intuitivt att det är någonting helt igenom galet och djupt livsförödande i det som nu håller på att ske och sluter därför upp — ofta i känslor av inre förtvivlan och bitterhet inför utvecklingen — bakom manifestationerna.

Denna nyvaknade idealitet, som utan tvivel är ett av detta halvsekels märkligas-

te tidsfenomen; denna plötsligt och överallt frambrytande medkänsla och samhörighetskänsla med allt det äkta och ursprungliga som nu på alla håll och kanter hotas — med människor och kulturer, med djur och natur, kanske helt art- och väsenskilda från allt det man själv känner till eller har erfarenhet utav, och hemmahörande i främmande världsdelar; denna oväntade insikt om att *det levande är någonting helt annat än död substans och själlös materia* och därför inte utan vidare låter sig inpassas under abstrakta politiska teorier eller krassa ekonomiska beräkningar, att det har helt andra och långt viktigare funktioner att fylla än som enbart objekt för mänsklig klåfingrighet och vinningslystnad, kort sagt: att allt levande har ett *egenvärde*; denna häftigt uppflyttande vilja till kamp och offer för värden som ofta inte har något direkt samband med eller någon påvisbar betydelse för den enskilda människans rent personliga och privata liv, men som hon ändå inom sig upplever såsom *grundläggande och absolut omistliga* — allt detta som vi i dessa dagar överallt ser så många strålande exempel på! — vittnar mera än någonting annat om att människan inte är en helt igenom egoistisk varelse; att hon börjat upptäcka att det finns andra och långt mer betydelsefulla värden än den egna tillfredsställelsen och den ombonade materiella välfärdens; att allt liv utgör en helhet, vars olika delar hon är förbunden med genom något som väl närmast skulle kunna kallas för ett *universellt medvetande* — om en lem skadas och lider, så lider alla.

Den maktthavare eller politiker som inte förstår — eller som vägrar att förstå — dessa tidens tecken; som envist klänger sig fast vid ett orimligt och hopplöst förlegat "utvecklings-tänkande", utan hänsyn till biologiska (och andliga) fakta och förutsättningar, som tror att en diffus, oviss och strängt materialistiskt inriktad "framtid-forskning" i längden skall kunna övertrumfa Livet självt, att verktyget är förmär än bildhuggaren, att droppen äger makt att bestämma över havets och vågornas rörelser — den översåten kommer med all säkerhet att förr eller senare få erfara: att han hamnat vid sidan av eller i front mot utvecklingen, att han företräder krafter och intressen som varken är livets egna eller människornas, att han inte längre har den upplysta folkopinionens stöd bakom sig; att han en gång för alla satsat på fel häst, avslöjat sin otillräcklighet och sin andliga blindhet — både som politiker och människa — och därmed fällt domen över sig själv.

★

SEKLET instämmer helhjärtat i Siv Rosendahls upprop:

Slut upp i kampen! Gör allt för att rädda Ljusnan!

”Oljehotet”

Sett, hört och tänkt från Utsiktstornet

Andra delen av *Henrik Nilssons* uppmärksammade artikel *Oljehotet*, som påbörjades i nr 5/1971 av SEKLET, måste tyvärr på grund av att författaren varit sjuk en längre tid stå över även detta nummer.

Av samma orsak överstår också andra delen av den i samma nummers Utsiktstorn påbörjade artikeln *Quo vadis?* till kommande nummer.

Vi återkommer!

Red.

Nyttillkomna prenumeranter

och förstagångsläsare av SEKLET, som just nu lägger sina pannor i djupa veck och grubblar över detta nummers datering (1/1972 i stället för 1/1973) ber vi att få hänvisa till artikeln ”SEKLET slår rekord” i förra numret (6/1971, som utkom i november) av denna tidskrift. Där finner ni den fullständiga förklaringen. Gratisex. därav kan erhållas på begäran.

SEKLET utkommer ju som bekant med sex 16-sidiga nummer per år. Vi kommer under 1973 att göra allt för att hinna ikapp den eftersläpning i utgivningen som uppstått under de två senaste åren. Och vi har gott hopp om att lyckas!

För att ingen skall behöva känna sig lurad, så kommer vi denna gång inte att kräva våra läsare på några prenumerationsavgifter. (1971 års prenumeranter kommer alltså att erhålla även årgång 1972 för samma avgift.) *Men vi är givetvis tacksamma mot de som är lojala (och modiga) nog att ändå sända oss den.* (Många har ju f. ö. redangjort det.)

SEKLET behöver naturligtvis (likasom varje annan tidskrift) *pengar* för att kunna existera och — obunden av alla åsiktsmonopol och partipolitiska hänsyn — bedriva sin *ideella* och *anti-materialistiskt inriktade* verksamhet, inte minst på det samhällskritiska planet. *Varje prenumeration — eller annat bidrag — utgör därför en sporre till fortsatta ansträngningar och en hjälp för SEKLET att kunna överleva!* (Pren.av-

Det är skönt att ibland och så ofta tiden det medger, få dra sig tillbaka till Utsiktstornet — eller ”Tornet”, som det också kallas yrkeskolleger emellan. Sträcka benen upp på bordet och få drömma sig bort från den aktuella verkligheten. Att få låta tanken ila hän mot bättre tider.

★

I de bättre tiderna borde man kunna inordna fria tjänster från statens sida. Järnvägsgeneralen kommer med jämna mellanrum med sina krav på att få höja taxorna. Regeringen tar upp den kastade handsken, bearbetar förslaget och föreslår Riksnatten att dom ska slänga åt honom en bit av den äskade kakan. Riksnatta nappar på kroken, vågar inte ta risken att höja persontaxorna (för det märks för mycket), utan tar frakt-taxorna i stället. (Förr har det hetat Riksdagen, men eftersom dom arbetar så långt in på nätterna som dom säger, så måtte väl den nya titeln ha sitt berättigande. Undrar om dom sjunger en bit innan dom sätter igång, för i så fall vill jag föreslå ”Verka när natten kommer”.) Det blev en lång parantes. Under tiden hann jag fundera ut, att naturligtvis far den Lede Fanen in i Postgeneralen och tar honom i besittning en liten stund, varefter det kommer ”en körare” till Regeringen om att den skall säga åt Riksnatten att den skall passa på och höja portot, under tiden Moder Sveas ungar sover. Detta är ju alldeles särskilt motiverat, då Järnvägsgeneralen fått höjning på frakterna — vilket ju är Postgeneralens speciella gebit. Riksnatta kan ju inte komma undan med att skylla på, att den inte lät Järnvägarn höja persontaxorna (än har man ju inte börjat skicka folk i postpaket. Fast det kan ju hända att någon finner upp den hopfällbara människan till slut). Så han får väl hälften nu, och resten då folkoppositionen lagt sig. Telefongeneralen gnuggar ögonen yrvaket, då han hör signalen från järnvägen och posthornet, hör hur dom äskar och står i. När de andra kompisarna har fått, så ska väl han också ha. Han ilar snabbt till verket och propsar —

giften för ett år är ju också så pass låg som kr. 15:—.)

I avvaktan på ljusets återkomst ber vi att få önska alla våra läsare en riktigt god fortsättning på det Nya Året! (I detta ovanliga fall både 1972 och 1973.)

Vänligen

Red.

naturligtvis. Han får höja taxorna i Norrland. Om dom morrar lite däruppe är ju inte så farligt, det hörs i alla fall inte ända till Stockholm, där Regeringen forskansat sig.

Sedan svenska folket morrat färdigt och i ro åter slumrat in kommer en ny signal från järnvägen. Och sedan går det runt ett varv igen.

Men någon gång måste den väl ändå slå till nödbromsen. Dom har hand om sådana. Med vetskap om detta kan frågan kanske vara berättigad om det inte till äventyrs nu vore hög tid att använda den; att avskaffa alla taxor på järnväg, post och telefon från den 1 december 1972. Bara inte det beslutande organet får för sig att det skall sättas till en utredning, för att slippa ta ställning så snart. En utredning kan ju hålla på ett par generationer. Därmed blir det ju fritt fram för generalerna att hålla på tills inte en enda kotte har råd att varken åka tåg, skicka brev till sina bekanta eller använda telefon. Fast det kanske vore ett bra antistressmedel.

Nu blir det luft i luckan uppe i ”Tornet”. Det som hittills varit fantasi börjar ta form. Siffror dansa runt och ett frågetecken efterträder fantasien: *Är tanken på fria resor verkligen befärd?* Säkert inte. Den är helt realistisk. Även om *folkhemmet* kan anses vara avskaffat för en tid framåt, så är vi väl i alla fall kompisar, hela gänget som bor i våra fäders land. Det vill säga det land, som våra fäder varit med om att bygga åt oss. För ingen vill väl påstå att det är vi som har byggt det. Vår generation har naturligtvis varit med om att bygga det, som vi nu brukar. Men ack, hurudant. Och vart har glädjen tagit vägen? En hel del folk från andra länder har kommit hit och delvis slagit rot. Men det förändrar ingenting. De flesta, kanske alla, har säkert ingenting emot att vara urinnevånarnas kompisar.

Det hela beror på vilket betraktelsesätt man vill anlägga betr. samlevnaden i ett samhälle, och i detta speciella fall vårt. Om vi ska ha det så, att alla 8 milj. (eller om det är nio) människor som framlever sitt liv här ska bekämpa varandra, var och en av dem ryckande till sig så mycket han kan komma åt, då är det både förståeligt och riktigt att generalerna snor åt sig så mycket de kan åt sina verk. Visserligen har vi fackföreningar och andra sammanslutningar som skall söka få ut så mycket som möjligt åt de sina. Men detta förbättrar ingenting — snarare tvärtom. Deras uppgift är ju bara att förbättra arbetarnas villkor — men att på något sätt bidra till att deras medlemmars tillvaro i stort förbättras ger de sig inte in på, det är inte deras huvudvärk. De-

ras jobb är bara att söka få ut högre löner åt de sina och förbättrade arbetsförhållanden. Men när dessa kommer ut från knoget på kvällen, efter fullgjord arbetsplikt, så är det likadant igen. Inte är de flesta lyckligare, inte ens nöjda. Inte har deras liv fått ett fylligare innehåll. Men det går så länge som det går.

Montera ner Sverige

Det enda raka är att montera ner Sverige — i tid. Annars kommer här att staplas lager efter lager med ohållbara ingredienser på varandra; ökade taxor på samfärdsmedlen, ökade priser på konsumtionsvaror, ökade skatter av olika slag, tills det inte finns något mer att ta skatt på, höjda löner, som inte hinner med de andra ökningarna. Till sist kommer någon ökning, som får hela tornet att stjalpa.

Under tiden som de politiska partierna diskuterar arbetslösheten har jag ett jobb att föreslå. Ett jobb som kan ge sysselsättning åt varenda kotte här i landet. *Montera ner Sverige* och börja om från början igen. Montera upp det gamla Sverige med bibehållande av det nya Sveriges erfarenheter. Genom tusenåra historieskrivning kan vi få kunskap om hur det har blivit som det är. Vi bör kunna få kunskap om hur *det* bygget skall vara för att hålla ett slag. Medan vi håller på och läser oss till hur det skall monteras upp kan vi passa på och montera ner problematiken och nöja oss med att lösa problemen i stället. (Förut trodde jag att "problematik" endast var avsedd för Riksnatten. Men nu är det fler som lagt sig till med problematik. Så det är nog hög tid att montera ner Sverige, förenkla det hela och lösa problem. Det kan bli marigt nog, bara det.)

Nu kunde det vara tid att tänka om. Om vi rent av skulle våga försöket att betrakta oss människor som en helhet. Först nationellt, sedan, då vi hunnit ett stycke på väg med uppbyggandet, globalt. Tänka oss som ett folk som bygger och verkar i ett land, där verktygen för vår verksamhet och vårt verkande är skapade av oss själva, för att brukas av oss själva (vilket dom ju i själva verket är). Sant är att vi fått betalt i reda pengar för vår insats, men de pengarna måste vi ju betala tillbaka mångdubbelt för att få använda det vi tillverkat (t.ex. byggt järnvägen). Vi fortsätter att tänka, och tänker oss att verktyget (transportmedlet) finns tillhands när och där det behövs. Järnvägen begagnar vi när vi behöver den, posten då det verktyget behövs och telerörelsen då dess tjänster behövs. Allting skenbart avgiftsfritt. Vi har ju redan betalt den, med vårt arbete. Något annat värde finns ju inte i skapelsen än vårt arbete. Materialet håller ju moder Natur oss med.

De "lärd" kommer att skratta åt det här. Men det gör ingenting. Det visar bara hur dumma de är. Nermonteringen kommer vare sig de "lärd" stretar emot eller ej. Men ändringen kommer inte med det system av "utsugare" och "utsugna" (om det finns några kvar) som vi nu har, utan i ett system där *viljan till liv* finns, nu består vi av en självmordskolonn. Viljan till liv betyder *arbete* och *skaparglädje*.

Det största hindret just nu för ett omskapat samhälle är de politiska partierna, med sin inskränkta syn på "problematiken". (Om de hade nöjt sig med att söka lösa problem,

så hade det kanske gått bättre. Men föga troligt är det.) Jag undrar om det finns en enda politiker, som vet vad "problematik" är. Får väl be prof. Molde i "Språklådan" att han upplyser dem om det. Jag tvivlar inte på att det kan finnas en del *problematik* här i världen. Men för det mesta rör det sig om *problem*. De kan vara besvärliga nog att lösa.

Politiken och de politiska partierna kan inte ge oss ett riktigt samhälle därför, att de aldrig givit oss arbets- och skaparglädje.

En vision

Jag hade visst slumrat till. Sitter fortfarande i mitt torn, fortfarande med benen sträckta uppå bordet. Men vad ser jag? En tidning! Nåja, det är ju inte helt ovanligt att se en tidning här. Men det står ju 31 oktober 2173. Hur har den kommit hit? Inte vet jag, men måste väl tro att datum är riktigt. Då måste det ha varit en vision allt som jag har skrivit. I så fall kan jag förstå att tiden kan vara inne för något i den här stilen. Sverige blev inte nermonterat. Folk hann inte besinna sig i tid, för att rädda vad som räddas kunde. Hela härligheten rasade, med pålagor, skatter och prishöjningar spridda åt alla håll. Det blev en förfärlig katastrof. Inte bara för Sverige, utan även för en hel värld. Det blev en värld i spillror. Mer än 2/3 av den befolkning som fanns på vårt klot blev utplånad. Det måste ha varit ett ohyggligt öde som drabbade mänskligheten — hungersnöd, krig och sjukdomar. Att den skulle ta så hårt kunde väl ingen drömma om. Jag minns att de höll på med någon sorts besprutningar som skulle utrota skadeinsekter. Det var visst något som var giftigt, men de "lärd" hade inbillat dem att det var ofarligt. Det trodde dom på, fast många dog av det. De byggde några apparater som skulle ge värme, men som förstörde vattnet. Så var det något om strålning i samband med de där apparaterna. Jag undrar om det var dessa som till slut åstadkom att det hela ramlade.

Det var nog något med luften också, men jag har glömt vad det var. Tog syret slut, eller hur blev det? Den som ändå visste... De hade också huggit ner alla skogar.

Kanske är vi lyckliga — vi, som nu får börja om. Jag måste få vara med och se till att de inte gör samma galenskaper som förut — att skapa hjälpmedel åt sig som de sedan måste betala för att få använda.

Om de hade fått hålla på i samma takt som de börjat, de där som levde för några hundra år sen, så hade det väl gått så långt, att om jag hade köpt en hammare åt mig för att slå i spik med, så hade de väl hittat på någon slags spikomsättningsskatt. Kanske jag hade varit tvungen att betala slitageskatt för användandet av den hammare, som jag ärligt hade köpt och betalt. Nej, jag hade nog rätt då jag sade till dom att de skulle montera ner Sverige, medan det ännu var tid.

När dom inte lydde, så gick det som det gick. Det kunde ju inte bli annorlunda.

Nu ska jag försöka skruva mig tillbaka till Riksnattens tid, sticka ner krattan i brev- och tidningshögen och försöka hitta något matnyttigt där. Något måste jag väl hitta för den fortsatta krönikan. Den får inte bli för kort, då vännerna prenumeranter måste vänta så länge på sin tidning. Men det verkar ha varit ett tåligt buret väntande — säger Red.

Arbetsfördelningen

Det talas och skrivs om arbetslösheten. Bland allt man får höra och läsa är, att fler människor arbetar i serviceyrken än i produktionen av nyttigheter: jordbruk, hantverk och industri. I klartext betyder det, att flertalet människor lever på det de som arbetar i produktionen förtjänar. En del står i affär och tar emot pengar för varor som kunderna luras plocka till sig. Andra är PR-män, annonsagenter och allt möjligt, men vars främsta uppgift är att skapa begärelse hos dem som arbetar fram varor, så att de ska köpa de varor som de andra producerande fått fram. Det finns massor av folk som skall kontrollera de andra. Snart blir det kanske så många som ska kontrollera jobbarna och dom som lurar av dem sina slantar, att det blir bara några knegare kvar. För det måste väl också till en hel del som kontrollerar kontrollanterna, så att inte dom fuskar.

Ja, det finns allt möjligt — och det mesta helt onödigt i ett sunt samhälle.

Nej, montera ner Sverige, för det här håller inte. Vi måste bygga från början igen — och göra något riktigt av det här.

Jordbruket

Ingen vet vilka dunkla makter det är som besätter deras hjärnor, som motarbetar en giftfri odling. Eller vet man kanske det? Viktor Vallberg var en av kämparna, som insåg de faror som konstgödning, giftbesprutning och färgning av livsmedel innebär. Han varnade i tal och skrift, men ingen ville lyssna till honom. Under tiden som verkningarna av den snedvridna jordbehandlingen började visa sig, har man på sina håll vaknat till och börjat undra vart det bär hän. Meddelanden om iakttagelser och resultat av undersökningar når stundtals pressen — och allmänheten. Så här kan det låta:

— Kvävegödsling förstör både jord och vatten. Svenska jordbruket använder idag 210 000 ton kväve- och gödselmedel. (Det är en bra affär för den som kammar in slantarna för det.) — Giftfri skörd mindre men lika lönsam. — Gröngödslingen räddningen?

Det nämns om större grödor än vad som kan förbrukas i landet. Man måste exportera till för låga priser — Staten måste träda emellan med subventioner. Jordbruksarealen måste decimeras: jordbruk måste läggas ner för att åstadkomma balans. Några andra alternativ nämner man inte. Fabrikanterna av konstgödningsmedel måste få behålla sin försäljning. Annars blir det arbetslöshet där. De som blir arbetslösa på grund av de nedlagda jordbruken frågar ingen efter. "Bönderna ska bort — industrin ska fram".

Hur vore det att föra fram gröngödslingen, eller det biodynamiska jordbruket såsom en gardering mot för stora grödor? Det sägs ju att skörden inte blir så stor, men kvalitativt bättre, och kanske behovet av läkare mindre. Men hellre den omläggningen än att lägga ner jordbruk. Vad var det förresten Karl-feldt sa om den saken? Vi har haft goda skörderesultat, men vi har ännu inte fått någon garanti mot missväxt. Sådan får kanske inte inträffa.

Missväxt lär ha förekommit någon gång i historien.

Harry Blom

När ett landskap dör

av Walter Schaubberger

Nedanstående artikel utgör en del av ett föredrag hållet år 1961 av Walter Schaubberger — son till den österrikiske naturforskaren och bioteknikern m.m. Viktor Schaubberger — och har tidigare varit införd i SEKLET under rubriken "Nedmontaget av naturen" (nr 2/1968). Översättningen är gjord av Olof Alexandersson.

Då detta är en oerhört stark artikel — som i ett nötskal fångar in och återger den fruktansvärda situation som nutidsmännis-

kan, genom sina klåfingriga ingrepp i naturen och hänsynslösa manipulationer med dess lagar och funktioner, nu håller på att glida in i — så införes den härmed på begäran ännu en gång, men i något omredigerat skick.

För intresserade, som önskar få en inblick i Viktor Schaubbergers liv, idéer och verksamhet, vill vi gärna hänvisa till SEKLET nr 2/1971, där en del artiklar om och av honom fanns införda.

Utifrån den moderna fysikens ståndpunkt sett så lever vi fortfarande — mitt i det 20:de århundradet — i medeltiden. Vi ser alltjämt på världen från ptolemaisk synpunkt och har därför ännu ej dragit ut konsekvenserna av de kunskaper om världens byggnad som upptäckten av den kopernikanska världsbilden givit oss. Vi har förblivit ptoleméer, därför att vi alltjämt envisas med att tro, att liv endast kan existera på vår lilla jord. Och dock borde en enda blick på stjärnhimlen vara tillräcklig för att få oss att inse, att en sådan uppfattning om vår ställning i världssalltet är liktydigt med självförhåvelse.

Må så vara, att vi i de nuvarande stads-samhällenas orenerade luft ej förmår se stjärnorna lika klart som man förr gjorde och fortfarande kan göra på landet. Det borde dock vara uppenbart för var och en som sett den ofattbara ordning som råder i detta skenbara kaos, att vi människor omöjligt kan vara den allt behärskande medelpunkten i universums storslagna värld.

När ryssarna första gången lyckades sända en satellit till månen, så blev en amerikansk vetenskapsman tillfrågad om han trodde att människan, när hon en dag landar på månen, kommer att finna något liv där.

Han svarade då: "Det är väl ovisst, men finner vi månen öde och tom, så är det nog ett bevis för att människor en gång har levat där."

Man måste hålla med denne vetenskapsman, ty om vi fortsätter — så som vi nu länge har hållit på med — att föröda en natur som vi vet så litet om, så dröjer det inte länge förrän denna jord är öde och tom.

Jag vill här gärna berätta en liten anekdot om min far.

När han för mera än tre decennier sedan inbjöds till Högskolan för markkultur i Wien för att redogöra för sin —

för vetenskapen nya — uppfattning om vattnets rörelselagar, så gjorde han detta i mycket drastiska ordalag.

Därvid uppstod en livlig diskussion bland de församlade vetenskapsmännen, och mitt under denna frågade min far en av professorerna: "Kan ni säga mig hur det går till då ett grässtrå växer?"

Professorn ifråga, liksom alla hans kolleger som satt där, blev tyst och förlägen, men efter några ögonblick svarade han: "Nej tyvärr, det kan vi inte förklara, den hemligheten känner vi ännu inte till."

Då blev min far, som var en kolerisk natur och brukade svara rätt burdust, rasande och sade: "Hur kan ni då sitta här och år efter år skicka ut nya skockar av elever från denna högskola, sedan ni lärt dem hur de skall ändra om naturen, när ni inte ens kan förklara för dem hur ett grässtrå växer!"

Låg det inte åtskilligt med sanning i det påpekandet? Oupphörligt håller vi på med att plocka isär och förstöra naturen, och först då vi själva drabbas av följdverkningarna av dessa våra manipulationer, så begriper vi, att det hade varit bättre om vi hållit fingrarna borta därifrån.

Vi behöver endast tänka på alla felaktiga regleringar av vattendragen, ingreppen i skogarna, all denna monokultur — eller på luftföroreningarna, förgiftningen av naturen och inte minst på följderna av atomsprängningstekniken!

Överallt där människan, i ovetenhet om naturlagarna, sticker in fingrarna i naturens skeende händer det saker och ting, som gör att den amerikanske fysikerns uttalande om månen får ett starkt drag av sannolikhet över sig, också när det gäller vårt eget klot.

Om vi överblickar människans liv och verksamhet på jorden under bara de senaste 5.000 åren — vad finner vi då?

Jo, under denna korta tid i mänsklighetens historia har hon lyckats förinta

den gröna beklädnaden på c:a 1/3-del av jordens yta och samtidigt ödelägga nästan allt levande, som tidigare funnits där.

Se på de stora öknarna i mellersta Östern — och i andra delar av världen! I de områden som en gång bokstavligen flöt av mjölk och honung, och där sannolikt mänsklighetens vagga stod, ligger nu meterdjup sand . . .

Men vi behöver inte gå så långt tillbaka.

Då min far och jag år 1958 for från New York till Texas, där vi stannade i tre månader, hade jag också möjlighet att se New Mexico, Colorado, Arkansas och Oklahoma.

Allt vad jag där såg var stepplandskap. Jag såg hur ett jättestort land höll på att dö.

Vet ni vad det vill säga att se ett landskap dö?

Det är fruktansvärt, obeskrivligt! I varje fingerborg jord finns ju levande väsen till ett antal som är större än antalet människor på jorden. Allt — allt liv dör! Det vilar en förbannelse över varje kvadratmeter av ett sådant jätteland, som genom människans förvållande håller på att dö.

Jag talade därborta i Sherman i Texas med en 82-årig man, som berättade om de enorma, högvuxna skogar som en gång funnits inom området. Nu finns det bara ett och annat bedrövligt träd kvar; som krymplingar stå de där. Det är ingen skog längre, inte ens buskmark. Jorden har ingen humus kvar, utan är hårt bränd av solen, och när man går över den med tunna skosulor, så sticker det som nålar av hettan från marken.

Jag frågade då den gamle mannen: "Vill ni inte berätta om hur det var här när ni var barn?"

"Ja", svarade han, "för bara 70 år sedan fanns här härliga ekskogar, och titta där nere vid Red River, där det nu är alldeles kalt och öde, där stod väldiga, mäktiga träd — och därborta, där det nu är bara stepp, där stod präriegräset över en meter högt. Jag såg ofta bufflar beta

där — massor av dem — och man kunde knappast se deras ryggar över det höga gräset."

Jag frågade honom då: "Men käre mr Dodden, hur gick detta till, hur har allt på kort tid kunnat bli så tomt och nedbränt?"

"Jo", svarade han, "vi gjorde dollars av alltihop, högg ner skogarna — och plötsligt var alltsammans borta."

Jag frågade därefter hans son, som var i 55-årsåldern, vad han mindes av allt detta. Ja, han hade väl en svag aning om vad som hänt, men några ekskogar kom han inte längre ihåg.

"Nå", frågade jag till slut, "vad tror ni då om fortsättningen? Hur skall det bli här i framtiden?"

"Tja", svarade han, "Amerika är så stort, så det spelar ingen roll vad som skett här. Nu kan vi i stället få olja här och göra dollars av den."

Jag svarade då, att "den affären blir nog den sista smörjelsen för er".

Så fort kan det gå, när ett landskap dör.

För knappast ett århundrade sedan drog väldiga, närmast oöverskådliga buffelhjordar fram över prärien och livnärde sig i ett landskap, där det numera inte finns en droppe vatten, och där inte en enda buffel längre skulle kunna föda sig på de eländiga grässtrån, som ännu finns kvar. Bufflarna är ju också för länge sedan borta.

Det är skrämmande att höra hur man nu ängsligt tillfrågas, innan man far in i dessa områden, om man har tillräckligt med kylarvatten med sig för att klara denna bilresa på något mera än 100 mil, för så mycket vatten finns inte längre att få i ett land där bara för 80 år sedan hundratusentals bufflar kunde äta sig mätta och dricka sig otörstiga.

Här har alltså någonting fruktansvärt skett. För första gången upplevde jag vad jag aldrig trott att jag skulle få uppleva. Jag såg hur ett stort land hastigt håller på att dö, sedan tillvarons största parasit, människan, blandat sig i något som hon inte begriper.

Här rubbades ett betydelsefullt ekologiskt sammanhang. Bufflarna, skogen, prärien och vattnet, alltsammans var ju ett helt, en enhet; men när man bröt ut en del ur denna enhet — så som man gjorde med bufflarna, som amerikanarna, dels för hudarnas skull men oftast för bara nöjes skull, sköt ner massvis — då gick också prärien under. Bufflarna betade av gräset, men samtidigt gödslade de också marken, så att nytt gräs kunde växa — tills att denna kedja plötsligt bröts.

Det räcker med detta exempel på vad som menas med att montera ner naturen.

Ett jättestort land — större än halva

Dagmar Vallberg-Jonsson

Glädjens ton

Då och då händer det att vi mottar ett vänligt brev med inläggande opus och en blygsam förfrågan om "detta kan vara något för SEKLET".

Nedanstående uppsats har vi mottagit från Viktor Vallbergs dotter. Hon skriver: "Men den kanske är för allvarlig, fastän den handlar om Glädjen."

I dessa dagar när alla gamla beprövade värden håller på att omvärderas eller raseras, när historielösheten breder ut sig och de normer som varit vägledande för vårt folk under århundraden — ja, i ett årtusende! — rycks undan från det uppväxande släktet, de som inom kort skall överta och föra vårt arv och vårt arbete vidare; i denna tid när det svenska folket inte minst via massmedia håller på att hjärntvättas och med andligt våld drivas in i nya handlingsmönster och tänkesätt, kan det kännas som en lisa och en befrielse att någon gång få lyssna till en självständig och avvikande röst.

Det finns en stilla och försynt, men därför inte mindre stark och hållbar, fosterlandskärlek — fjärran från den ensidigt och yverboret nationalistiska, som ibland åstadkommit så mycket ont — baserad på ren kristen grund. Den för i dag en undanskymd och tynande tillvaro. Därför tar vi mer än gärna in denna lilla betraktelse.

Var kan man i denna tid av dystra framtidsprognoser och undergångsprofetior finna Glädjens ton?

Du kan finna den i kristen psalm och sång.

Sången är av sorg upprunnen,
men i sång är glädje funnen.

Jag gick i skolan på den tiden, när man sjöng:

Glada vi i skolan gå,
glatt vi le och sjunga,
än vi icke tänka på
livets sorger tunga.
Än så är vår barndomstid,
än så har vårt hjärta frid,
därför mitt i livets strid
vi som fåglar sjunga.

Den lilla flickan började ofta dagen med att tillsammans med sina kamrater sjunga den wallinska psalmen nr 421:

Pris vare Gud, som låter
oss glada vakna opp
och över jorden åter
en nådedag gå opp!

Eller också — när vårdagarna började ljusna:

Morgon mellan fjällen:
Hör, hur bäck och flod,
sorlande mot hällen,
sjunga: Gud är god!

(Ps. 521)

Europa — blev på mindre än hundra år förvandlat från paradiset till öken!

Den som lever av kapitalet — i stället för att nöja sig med att enbart ta ut räntan därav — blir snart utfattig. Folk som levat före oss har på detta sätt gjort konkurs och gått under.

Kanske skall en gång i framtiden någon från en annan planet landa på denna vår jord, finna den öde och tom, och fråga sig: "Vad har hänt här?" och tvingas svara: "Här måste människor ha levat, eftersom denna planet är så fullständigt livlös."

Vi började läsa historia och geografi. Vi läste om Sverige, sjöngo om Sverige — och vi greps av en djup kärlek till detta sköna och underbara land:

Jag är så glad att jag är svensk!
Var skapte Gud ett land
så stjärneklart, så sommarljus
som Sveriges vida strand?

(En i vissa kretsar nu förhånad sång.)

Vi lärde oss verkligen att älska vårt land, vår vackra natur och vårt hem — och att känna tacksamhet för allt detta:

Tack för allt gott du mig ständigt ger
att känna, älska och äga.
Tack, gode Fader, för mycket mer
än jag kan nämna och säga.

(Ps. 5:5)

Barnet somnade tryggt efter aftonbönen, som ofta var en psalm, dikterad av min far. Den kunde t. ex. vara:

Glädje utan Gud ej finnes,
utan Gud ej finnes frid.
Tom den lycka är, som vinnes,
om vi glömma Gud därvid.
Men ej högsta nöd skall rycka
glädjens känsla ur vårt bröst,
om i både nöd och lycka
vi förnimma Herrens röst.

(Ps.320)

Barnet växte upp och fick erfara att:

Sorgen och glädjen de vandra till-
sammans,
medgång och motgång här tätt följas
åt.
Skyar och suckan med solsken och
gamman
skifta alltjämt på vår jordiska stråt.

— så som det står i psalmen 365.

Den unga människan förstod så småningom den djupa meningen och allvaret i Erik Gustaf Geijers ord: "Sorg är synd, ty tillvarons innersta är glädje."

Om denna innersta glädje — där tanke och handling, gudsfruktan och oräddhet, blir till

Rudolf Steiner och antroposofin

I Inledning

En av anledningarna till att människorna under alla tider och i alla samhällen haft behov av någon slags religion kan vara att man insett att denna kan vara en väg till en djupare kunskap om världen och till andlig och moralisk utveckling. I vår materialistiska tid med vårt logiskt-vetenskapliga tänkande har vi fjärrat oss alltmer från religionen och dess funktioner. Samtidigt har vi börjat inse och upptäcka att det mänskliga förnuftet — det logiska tänkandet — och den sinnliga mänskliga iakttagelseapparaten är otillräckliga som hjälpmedel i vårt kunskapssökande och vår utvecklingssträvan. Verkligheten är alltför komplicerad för att någonsin ens någorlunda kunna förstås och beskrivas i rent logiska och empiriska termer. Därför har vår tids människor kommit att bli något vilsna, vi har hamnat i ett vakuum, i ett stort andligt tomrum. Vårt andliga behov och våra frågor av kunskapsteoretisk natur om världens mål, mening och uppkomst kan inte längre få utlopp och svar på samma sätt som tidigare. Det är alltså här Rudolf Steiner och hans lära kommer in i bilden.

II Rudolf Steiner

Rudolf Steiner föddes den 27 februari 1861 av österrikiska föräldrar i Kraljevec vid den ungersk-kroatiska gränsen. Under större de-

len av sin barndom bodde han dock i trakten söder om Wien där hans far hade arbete som stationsinspektör vid järnvägen. Familjen var ofta tvungen att flytta på grund av faderns arbete. Detta förhållande, samt det faktum att Steiner redan under sin barndom hade översinnliga varseblivningar som ingen annan i hans omgivning tycktes ha, bidrog till att han under denna tid var mycket ensam. Det förde dock det goda med sig att han kunde studera och låta sig utvecklas i lugn och ro.

Han var redan tidigt mycket duktig i skolan och hade ett brinnande kunskapsintresse. Dessutom var han mycket allsidig. Han studerade och undervisade så småningom i så gott som allt: från humaniora till naturvetenskap och ekonomi. Hans studier av och arbeten om Goethe kom att ha stor betydelse för honom själv och hans lära. Goethe sysslade nämligen också både med naturvetenskap och andevetenskap. Han var dessutom en av de s. k. invigda.

Hela Rudolf Steiners liv präglades av en lidelsefull kunskapssträvan. Han sökte en *kunskapsteori* som kunde slå en brygga mellan den andliga verklighet som han själv på ett objektivt sätt upplevde och den förhärskande yttre materialistiska naturvetenskapen. Detta kan sägas utgöra själva kärnan i hela Steiners livsgärning och det är detta som så småningom givit upphov och utvecklats till hans lära, antroposofin.

För att vi någorlunda skall få grepp om den verksamhet Rudolf Steiner utövade kan det vara lämpligt att indela hans liv i fyra olika perioder:¹

1. en studerande där han skaffar sig den enorma kunskap och bildning som sedan kommer att ligga till grund för hans framtida forskar- och lärargärning;
2. en period mellan ungefär 1900 och 1912 som han ägnar åt att utveckla sin egen esoteriska förmåga till klarseende och att sprida kunskap om och förklara denna;
3. tiden mellan 1912 och 1918 lägger han grunden till den antroposofiska rörelsen som har möjliggjort att hans verk har kunnat spridas och fortsätta även efter hans död;
4. under de sista sex åren av sitt liv, alltså under efterkrigstiden mellan 1919 och 1925 som präglades av sociala och politiska kriser, sysslar han med att tillämpa andevetenskapen på olika verksamhetsområden som t. ex. pedagogik, läkekonst och jordbruk.

Under hela sitt liv var Rudolf Steiner tvungen att kämpa för att hävda sina åsikter och sin lära gentemot den fördomsfulla och materialistiska omvärlden. Han motarbetades ständigt, trots att han var ute i så vällovliga syften. Det hela nådde sin kulmen när nazisterna börjat göra sig gällande i Tyskland. Man sprängde med våld antroposofernas sammankomster, hotade dem till livet och tvingade många av dem att fly från Tyskland. Det arkiv som Steiner upprättat i Dornach i Schweiz sattes i brand och han kunde inte arbeta längre. Han dog så i sorg den 30 mars 1925 i Dornach.²

Mycket, mycket mer borde egentligen sägas om Steiners bakgrund och barndom för att vi verkligen skall kunna förstå och uppskatta vidden av det han vill ha sagt. Tyvärr tillåter inte utrymmet detta inom ramen för denna artikel. Intresserade läsare hänvisas därför till Steiners självbiografi "Mitt liv" eller till Shepherds bok "En forskare på nya vägar. Rudolf Steiner och antroposofin".

III Antroposofin

Antroposofin kan närmast betecknas som en modern variant av religionen, avpassad efter nutidens människors förhållanden, krav och behov. Vad är det då som skiljer antroposofin från de traditionella religionerna och vad handlar den om?

Antroposofin kan sägas utgå från två grundtankar "Dessa båda tankar är att det (1) bakom den synliga världen finns en osynlig, för sinnena och det vid dem bundna tänkandet fördold värld, och att det (2) för människan är möjligt att utveckla förmögenheter, som slumrar inom henne, och därigenom intränga i denna värld."³

Dessutom kan ju "antroposofi" rent etymologiskt analyseras i de två grekiska orden "anthropos" och "sofia" som betyder mänskliga respektive vishet. Det är alltså framför allt människan man är intresserad av, och det är genom henne man anser att man måste gå för att få svar på sina frågor. Antroposofin är dessutom en *kunskapens väg*. Som det nämndes i inledningen har det ju visat sig att vårt mänskliga förnuft — som det nu används — inte är kapabelt att ge svar på våra frågor om livets mening t. ex. Samtidigt har vi beskrivit Steiner som en man med ett "brinnande kunskapsintresse". Hur hänger då detta ihop?

Jo, Steiner menar att vi just med hjälp av detta vårt logiska förnuft kan återuppväcka översinnliga och andliga förmågor och anlag som vi alla bär inom oss genom en särskild av honom föreskriven "träningssmetod". Eller för att tala med honom själv:

— Vad det här är fråga om är att med de medel, som i den nuvarande utvecklingsperioden är möjliga och lämpliga för själen, försöka få en inblick i de översinnliga världarna och från denna synpunkt betrakta det mänskliga livets och den mänskliga tillvarons gåta utöver gränserna för födelse och död.⁴

Steiner är genomvetenskaplig. Han vädrar ständigt till det sunda sanningssinnet och det fördomsfria förnuftet. I den meningen skiljer sig hans lära klart från religionerna. Här finns inget av religiösa upplevelser och spekulationer. Antroposofin är endast en vetenskapens och kunskapens väg. Steiner sökte ju som bekant en kunskapsteori som kunde slå en brygga mellan den andliga och naturvetenskapliga världen och han var hela tiden mycket mån om att kunna motivera sina andliga iakttagelser så att det inte uppstod någon *reell* motsättning mellan ande- och naturvetenskapen. (Sedan är det en annan sak att man i slutet av denna väg kom-

ett — sjunger biskop Einar Billing i den vackra och trosvisa psalmen 380:

Nu gläd dig, min ande, i Herran!
Upp, jubla, min själ, i din Gud!
Låt ångslan och sorg vika fjärran
på Guds, den Allsväldiges, bud!

Om målet för vår jordiska pilgrimsfärd finns det en dansk diktare, som sjunger:

Högre klinga skall dock lovsångs-
tonen,
när förklarad sist jag står för tronen.

Eller — så som Elle Andersdotter och Johan Olof Wallin uttrycker det i den vackra folkvisepsalmen nr 599:

Som fågelen vid ljusan dag
sig gläder,
så glad i ljusets rike jag
inträder.
vid änglasången
och harpoklangen
jag skådar evighetens dag uppgången.

En fyraårig gosse kom en dag glädjestrålande in till sin farmor:

— Nu farmor ska vi vara glada! Jag hörde i radio att Gud älskar oss och att vi alla är bröder.

Se där, den kristna glädjen i ett nötskal!

mer att träffa på en religiös erfarenhet och komma i kontakt med Kristusanden, men mer om detta senare.)

Vad är det då för väg, för slags andlig träningsmetod som Steiner förespråkar? Enkelt och kortfattat kan man säga att det är fråga om ett slags meditation. Innan man kan börja med den egentliga meditationen krävs det dock vissa intellektuella och moraliska förutsättningar. Det kan därför vara på sin plats att nämna några sådana övningar som är lämpade att utveckla dessa.

För "Tänkandets praktiska utbildning"⁵ rekommenderar Steiner tre nyttiga övningar:

1. övningar i att göra förutsägelser;
2. övningar i att bara tänka på det man själv vill och bestämmer;
3. övningar för minnet: att kunna komma ihåg detaljer och att kunna beskriva och berätta.

Ur "Den esoteriska skolan"⁶ har vi tagit följande allmänna fordringar och övningar:

1. koncentration, meditation;
2. att varje dag utföra en bestämd och ovanlig handling (pliktkänsla);
3. att uppvisa jämnmod (inga affekter);
4. att utöva positivitet;
5. att öva fördomsfrihet;
6. att öva (1) — (5) systematiskt och i kombinationer (jämvikt).

Att gå in i detalj på Steiners metod och teknik skulle här föra för långt. Läsarna hänvisas till och rekommenderas Steiners bok "Hur uppnår man kunskap om de högre världarna?". Här skall bara nämnas att det som sagt är fråga om ett slags meditation. Denna kan ske på olika plan beroende på hur långt man kommit i sin utveckling. Det kan t. ex. vara fråga om imagination, inspiration eller intuition, som är den högsta formen.

På vägen upp genom de andliga sfärerna kommer man att träffa på både underbara och hemska andliga väsen och uppenbarelser. Som exempel kan nämnas de onda andarna Ahriman och Lucifer. Ahriman står för det materialistiska och försöker dra ner människan i materien. Lucifer försöker få människan att göra sig oberoende av de högre andliga väsendena. Materialism och självtillräcklighet är alltså två destruktiva krafter i människans natur som det gäller att se upp för så att man inte går vilse.⁷ Slutmålet är att finna Kristusanden inom sig och uppgå i det gudomliga.

Två centrala begrepp i Steiners lära är också återfödelse och karma. Dessa har dock tyvärr måst lämnas åt sidan då de skulle kräva en egen framställning.

Steiner har rykte om sig att vara en otroligt tung- och svåräst författare. Detta har kanske sin naturliga förklaring. Vi lägger orden i mun på honom:

— Jag har fullt medvetet strävat efter att inte ge en "populär" framställning, utan en sådan som kräver en naturlig tankesträngning för att man skall komma in i innehållet. Därmed har jag gett mina böcker en sådan karaktär, att redan själva läsningen av dem är början till andlig skolning. Ty den lugna besinnande tankesträngning, som är nödvändig vid denna läsning, stärker själskrafterna och gör det därigenom möjligt för dem att närma sig den andliga världen.⁸

IV Kommentarer

Antroposofin har av många utpekats som ett synkretistiskt, d. v. s. religionsblandat, system. Man har i denna menat sig finna många likheter med bl. a. gnosticism, indisk filosofi och mytologi, yoga och annat. Steiner tycks med indignation avvisat alla sådana påståenden. Detta är i så fall löjligt. Det måste röra sig om en missuppfattning.

Det finns i och för sig ingen anledning att betvivla att Steiner kommit till sina resultat på ett självständigt och av andra läror oberoende sätt. (Att han sedan använt *namn* som bl. a. är hämtade från indisk filosofi och religion behöver ju inte betyda något.) Men detta faktum behöver ju inte innebära att hans lära inte skulle kunna likna andra läror. Om vi förutsätter att det är samma andliga verklighet som man försöker beskriva i de olika läror, faller det sig ju naturligt att likheter uppkommer. Det är t. o. m. önskvärt.

Steiners lära är alltså inte särskilt originell. Möjligen kan man hålla med om att hans metod är det. Att han trots dessa i och för sig uppenbara fakta med sådan emfasis hävdar sitt oberoende gentemot andra läror beror antagligen på yttre omständigheter. Han har velat frigöra den andliga forskningen från sitt dåliga, för att inte säga suspekta, rykte och han har velat införa vetenskapliga och objektiva metoder vid studiet av denna, samtidigt som han hela tiden haft materialism och fördomsfullhet att kämpa emot.

En annan intressant frågeställning är Rudolf Steiners förhållande till religionen. Antroposofin är ju åtminstone i en mening så långt bort från religionen man kan komma. Steiners kyligt intellektuella skrifter innehåller så gott som ingenting av det som man vanligen brukar mena med religiös känsla och jargong. Men observera att han aldrig ansett att det råder någon motsättning mellan religion och vetenskap. Hans kunskapsteori går ju bl. a. ut på att påvisa sambandet mellan det andliga och det materiella. Att Steiner så att säga "legat lågt" i fråga om religionen kan tänkas vara en produkt av taktiska skäl eller bero på att han ansett den vara en självklarhet.

Under sina senare år kom han dock att stå allt närmare kristendomen, vars yttre former han tidigare kritiserat. Mysteriet på Golgata hade t. ex. stor betydelse för honom. (Detta fordrar dock ett kapitel för sig.) Dessutom är ju Kristusanden en central gestalt i hans lära.

Slutligen återstår så kanske en bedömning av denna mans insatser och lära. Tyvärr låter sig väl en sådan egentligen inte göras, eftersom så få har lyssnat på honom och följt honom. Ett problem är naturligtvis att han är så svårtillgänglig. Men det är klart att det är svårt. Att bli en bättre människa, det är ju det svåraste som finns. Och vad gäller hans kunskapsteori, så måste det säkraste — och kanske enda — sättet att bedöma denna vara att prova själv. Så gör det!

Litteratur om Rudolf Steiner

Shepherd: En forskare på nya vägar. Rudolf Steiner och antroposofin (Natur och kultur).

Sundén: Rudolf Steiner — en bok om antroposofin (Diakonistytelsens).

Steiner: Mitt liv (Antroposofiska).

Ur Viktor Vallbergs efterlämnade manuskript:

Dödens Engel

Ovanstående titel skrev J. O. Wallin på den stora dikt, som han författade under koleraepidemien på 1830-talet. Om denna vågade en präst säga, att den var den förnämsta dikt, som någonsin skrivits på mänskligt tungomål. Nåja, man får vara sparsam med superlativen. Men jag vill vända på saken och fråga: Vilket diktverk skulle väl överträffa "Dödens Engel"? Det finns inte så många att jämföra med. Man kan inte jämföra vad som helst. Man kan inte jämföra "Dödens Engel" med t. ex. "Fritiofs Saga". Inte heller med Dantes "Divina Comedia", ty "Dödens Engel" handlar om liv och död på jorden. Dantes verk om ett fantiserat liv i underjorden.

Man kan inte heller jämföra "Dödens Engel" med världens främsta dramatiska dikt — för min del "Peer Gynt", någon annan säger kanske "Faust". Vad Shakespeares dramer beträffar, så ligger deras främsta plats på teatereffekten och ligger därför på ett ojämförbart plan. Det tycks således inte ens finnas något varmed man kan jämföra "Dödens Engel", inte ens Miltons "Paradise Lost" och "Paradise Regained" även

Litteratur av Rudolf Steiner

Grunddragen av vetenskapen om det fördolda.

Hur uppnår man kunskap om de högre världarna?

Frihetens filosofi.

Teosofi (Antroposofi).

Reinkarnation och karma.

Själens tre vägar till Kristus.

Den högre kunskapens grader.

En väg till självkänedom för människan.

Den andliga världens tröskel.

Människans och mänsklighetens andliga ledning.

Kosmologi, religion och filosofi.

Själslivets metamorfoser.

Kristendom som mystisk verklighet och forntidens mysterier.

Karmas yttringar.

Farder vår. En esoterisk betraktelse.

Bibel och vishet.

Johannesevangeliet.

Människokunskap som grundval för pedagogik och didaktik.

Samtliga utgivna på Antroposofiska bokförlaget.

Noter

1. Jfr Shepherd: En forskare på nya vägar, s. 68.
2. Jfr Pauwels-Bergier: Vår fantastiska värld, s. 231—232.
3. Grunddragen av vetenskapen om det fördolda (1970), s. 22.
4. Grunddragen av vetenskapen om det fördolda (1970), s. 348.
5. Häfte av Steiner.
6. Häfte av Steiner.
7. Jfr Shepherd: En forskare på nya vägar, s. 110.
8. Grunddragen av vetenskapen om det fördolda (1970), s. 10.

om vi här skulle ha närmast liggande. Men knappast torde någon numera läsa dessa, om inte av litteratur-historiskt intresse, så torra och för vårt tänkande främmande som de äro. Nej, Dödens Engel tycks vara något enastående, och saknar motsvarighet.

Den versform, som Wallin använder sig av, har nästan orimliga krav på tankekraft, klarhet och uttrycksfullhet. Jag kan inte tänka mig, att någon annan än Wallin kunnat så hantera detta instrument. Jag har sett ett par försök att dikta på samma versart, men dessa har endast visat hur omöjligt det tycks vara för någon annan. Inte en enda strof hade fått någon poetisk fulllödighet. Men var och en av de 37 stroforna i Wallins dikt är ett poetiskt, oförliknligt konstverk.

Ingen har framställt dödens makt i så mäktig och djupgående form och med så överväldigande intryck som Wallin såväl i denna dikt som i en del psalmer. Men han stannar inte vid gravarna och förgängelsen. Han visar även till den makt, som är starkare än döden. Men här inträder en oviss-het och ett mera oklart område. Wallin var inte helt fri från intryck av den platoniska åskådningen, såsom framgår även av en del psalmer, främst ps. 45, men han hade ju på samma gång att brottas med kyrkans uppfattning av "köttets uppståndelse", som i enlighet med den fäderneärvda fariseiska tron, blev obeveklig tro redan i det andra århundradet. Vad som kallas platonismen, var emellertid inget särskilt utmärkande för Platon, nämligen att människoandan bor såsom en gäst i den lekamliga hyddan och efter en tid för alltid lämnar denna och återvänder till andens värld. Det var allmän tro i hela den antika världen.

Vi skola se hur båda linjerna brottas hos Wallin:

Men Gud är kärleken. — Lugnen eder
Betryckta hjärtan, och fatten hopp!
Det korn, I laden i jorden neder,
I gyllne skördar skall spira opp!

O, vad I laden
Med sorg i graven
Vad kärt I haden,
Vad kärt I haven,

Det är ej borta — men dock ej där,
Det är hos *H o n o m*, som evigt är!

Man märke också följande:

Och rum för alla, som tro och hoppas,
För alla rum uti himlen är!
Och som, när fikonträdet knoppas.
I veten sommaren vara när;
Alltså I kännen,
Då dagen svalkas,
Hur Himlavännen
Till eder nalkas,
Och för till rummet, som han berett,
Där I med honom förbliven ett.

Vi, som krypa med nutidspsyke efter mar-ken, behöva låna de andens vingar, som förr lyftat stora andar över timligheten. Ige-nom Dödens Engel sväva höga andetankar över dödens värld.

Ur den stora lyriken . . .

I RÖRELSE

Den mätta dagen, den är aldrig störst.
Den bästa dagen är en dag av törst.

Nog finns det mål och mening i vår färd -
men det är vägen, som är mödan värd.

Det bästa målet är en nattlång rast,
där elden tänds och brödet bryts i hast.

På ställen, där man sover blott en gång,
blir sömnen trygg och drömmen full av sång.

Bryt upp, Bryt upp! Den nya dagen gryr.
Oändligt är vårt stora äventyr.

Karin Boye

(Ur HÄRDARNA, 1927)

Extrakter av hälsoörter

Örtagubbens örtextrakter innehåller örtens alla verksamma beståndsdelar och är så starkt koncentrerade att endast några droppar är tillräckliga att ta vid varje tillfälle. Droppflaskorna är försedda med uppgift om lämplig dosering.

Det är bekvämare att ta extrakt av örten än att tillaga te.

Angelika	Havre	Malört	Rödlök
Apelsin	Havstäng	Maskros	Rölleka
Arnica	Humle	Melissa	Rönn
Björk	Hästhov	Mistel	Salvia
Blodrot	Johannesört	Myrra	Taklök
Brännässla	Kamomill	Ormbunk	Valeriana
Daggkäpa	Kalmusrot	Pepparmynta	Vallörtrot
Enbär	Karbennekikt	Persilja	Vattenklöver
Ginseng	Kastanj	Ratania	Vide
Gurka	Klorofyll	Rosmarin	Akerfräken
Hagtorn	Lakritsrot	Rättika	
Hamamelis	Ljunga		

Fl. 50 ml. 6:—

ÖRTAGUBBEN

Luntmakargatan 90 —
113 51 STOCKHOLM
Tel. 31 04 63

Tandemaljen — en levande vävnad

Medeltida uppfattningar, fluor och en allmän tandvårdsförsäkring i stället för kariesimmunitet och god grundhälsa

”Vid min inspektion hade jag tillfälle konstatera att Forshufvud genom sin kostreglering varit i stånd att överföra akut progressiv karies i en regressiv form respektive att fullständigt läka ut densamma”.

Detta är Birger Östmans ord i medicinalstyrelsens undersökningsprotokoll över den kariesprofylaktiska försöksverksamheten i Göteborgs folkskolor 1942—1943, där under Sten Forshufvuds ledning karies såväl botades som förhindrades enbart genom en korrigering av kostvanorna hos de i försöket deltagande barnen. Östmans ord står som ett monument över en vetenskaplig forskning vars resultat i praktisk tillämpning var så framstående att det hotade den etablerade tandvårdens existens och därför måste avbrytas, måste gömmas undan!

Vi har tidigare här i SEKLET utförligt presenterat Sten Forshufvuds vetenskapliga forskning, bl a de bevis han pekat på som visar att tandemaljen är en levande vävnad; en forskning som redan för 40-talet år sedan chockerade vetenskapen med en häpnadsväckande serie totalt revolutionerande idéer om tänder, tandvård och om orsaken till tändernas förfall. 1941 hade dessa idéer omsatta i vetenskaplig forskning lett fram till en disputation vid medicinska fakulteten i Lund. Forshufvud kunde då visa, att tandemaljen är en levande vävnad med intim kärleförbindelse med kroppens övriga blodkärllsystem. Hans bevis mottogs som odiskutabla, och vält i ett slag traditionella uppfattningar över ända. Tidigare hade man menat att tandemaljen var död — ett fossil — utanför ämnesomsättningen och helt oberoende av individens allmänna grundhälsa.

Eftersom det ligger i ett fåtals ekonomiska intresse, så har denna medeltida uppfattning — där tandemaljens ultrakapillärer, blodkärllsystemets exekutiva del saknas — ännu in i våra dagar förblivit den rådande!

Det har naturligtvis aldrig funnits något vetenskapligt eller biologiskt underlag för denna ännu i dag etablerade uppfattning om tandemaljen som ett fossil — absurda läror springer upp ur människors fantasi, och lanseras i samhället så snart det finns ekonomisk fördel att vinna i den

för en grupp människor. Och tro nu inte heller att det är våra hyggliga, anständiga och hårt arbetande tandläkare som medvetet svarat för föråldrade teorier och vederlagda uppfattningar om tanden och vad som orsakar dess förfall. Skulden till deras okunnighet om verkligheten ligger i den undervisning som deras professorer skapat för dem, professorer som genom åren haft ekonomiska intressen i att föröka förklara att socker inte är tandförstörande (!) — och att fluorsalter är lösningen på vår katastrofala tandsituation.

Och det är också så, att de vetenskapsmän i det förgångna som vi med dagens mått mätt ännu oreserverat vill karaktärisera som *vetenskapsmän*, aldrig någonsin godtagit den absurda och andefattiga läran om att tandemaljen är ett fossil. Till dessa hör bl a vår kände 1800-talsanatomin Anders Retzius. Men för bara några månader sedan stod det upp en svensk expert på tänder, medicinal- och socialstyrelsens sakkunnige i fluorfrågor och ”vetenskaplige rådgivare”, och bekände i Svenska Dagbladet sin tro, att tandemaljen är död, en fossil . . .

Det var faktiskt en egendomlig kulturhistorisk tilldragelse, väl värd att minnas i raden av anmärkningsvärda händelser under 1970-talet. En svensk universitetsprofessor som offentligt bekände sig till tandläkerikyrkans Credo:

— Jag tror att mina patenterade tandkrämer har kommit till världen på det att den döda tandemaljen måtte få ett evigt liv . . . !

Hur var våra förfäders tandsituation?

Låt oss inledningsvis vidga perspektivet bakåt i tiden och något beröra den procentuella storleken av kariesförekomsten på tider när tandkrämer, tandborstar och andra munhygienredskap var någonting främmande för folkens flertal. Låt oss här också peka på en sak som glömts bort i debatten om våra tänder: matrester skall infekteras! det är nu en gång för alla naturens sätt att åstadkomma god munhygien. Tanderna hålls rena enligt naturens ordning därigenom att mikrober sönderdelar och absorberar våra matrester, vilka utgör deras naturliga föda och ”belöning” för alla de tjänster som de utför åt oss i munhålan och i tarmkanalen.

Mikroberna i matrester är våra symbionter, utan vilkas benägna medverkan vi inte skulle kunna leva en enda dag.

I dagens tandläkarundervisning bär sig mumbakterierna minst sagt underligt åt. Som inga andra mikrober i Vår Herres hage. Vid varje infektion utanför tandläkarnas läroböcker är gången den att näringssubstratet för en infektions mikrober (sårbakterier) först finns på plats, där infektionen uppträder. I djurriket är näringssubstratet (födoämnet) för sårbakterier konsekvent död blodplasma.

Eftersom infektion vid tandröta — karies — uppträder och breder ut sig i tandens inre, måste där sårbakteriernas näringssubstrat ha funnits före sårbakterierna. Sårbakteriernas föda vid karies kommer således innifrån tanden (via sprickor i tandemaljen) och består av död blodplasma.

Sårbakterierna kan för det första aldrig hålla till godo med matrester, de är blodtörstiga i ordets bokstavligaste betydelse. För det andra så kan de i matresterna befintliga mikroberna (våra symbionter) inte avlägsna sig från dessa matrester. Den enskilda mikroben kan inte förflytta sig. Bakteriekolonierna kan däremot bredda ut sig så långt deras näringssubstrat tillåter, men de kan inte lämna sitt näringssubstrat!

Men tillbaka till våra förfäder — och låt oss börja i Grekland.

Från att kariesfrekvensen hade varit ytterligt obetydlig tiden före år 2000 f.Kr, ligger den på ca 10 procent mellan åren 1700 f.Kr till 300 e.Kr. Under tiden från år 300 stiger kariesfrekvensen långsamt från nämnda 10 procent till 20 procent år 1300, för att år 1900 ligga på strax över 50 procent.

Vi har även undersökningar som berör svenska förhållanden, och det är intressant att notera, att om vi delar in medeltiden i tidig och sen medeltid så är kariesprocenten 5 resp. 8 procent under dessa perioder.

Det intressanta med dessa siffror, är att undersöka *vad* de egentligen representerar för grupper i vårt samhälle? Är detta soldaterna, bönderna eller hantverkarna? Siffrorna svarar ungefärligen mot vad vi skulle kunna kalla för överklassen — den del av befolkningen som hade ekonomis-

ka möjligheter till ett varierat kostutbud, och som med våra omskrivna konungar i spetsen drabbades av karies, tandvärk och annat elände.

Det är däremot högst otroligt att man under tiden fram till 1700-talets mitt ute bland bondebefolkningen finner någon enda med hål i sina tänder. Och vissa relativt isolerade befolkningsgrupper i vårt land behöll sin goda tandstatus — och därmed också en god allmänhälsa — långt in på 1900-talet. Här kan nämnas Tärna lappmarkssocken, där förfallet inträdde omkring 1930 med landsvägens och handelsbodens intåg.

När seklet var ungt ansågs det ganska allmänt, att man skulle kunna rädda befolkningens tänder, om man införde en tandvård i skolorna som omfattade alla 12-åringar. Men endast några få år efter det att en sådan tandvård varit verksam, konstaterade man att tandvården borde börja med sjuåringar, så att skolbarnen fick skoltandvård två gånger under sin skoltid. Men på 1920-talet stod det klart, att tandvården var förgäves om man inte kunde behandla alla barn en gång om året. Tio år senare, på 1930-talet ansågs det däremot nödvändigt med en behandling av alla barn två gånger om året, och att tandvården borde omfatta och börja med 3-åringarna . . .

I våra dagar är tandsituationen en katastrof! En undersökning publicerad i Läkartidningen i början av år 1972 berättar att av 757 fyraåringar över 70 procent hade aktuell karies, varav omkring tjugo procent i en omfattning som innebär risk för rotfyllning eller extraktion. Hos fyraåringar . . . !

Forshufvuds kostrekommendationer

Forshufvud hävdar att principerna för en uppfödning som leder till felfria tänder måste baseras på *erfarenhet* från människor, från folkgrupper som kunnat bemästra *uppfödningens* stora problem. Att en eller annan fullvuxen individ påstår sig må bra av att följa någon extremistisk kostseks idéer, kan inte gillas som erfarenhet (och låt nu inte det påståendet ge anledning till en långvarig debatt kring vegetarismen eller någon annan kostuppfattning i SEKLET).

Det har funnits åtskilliga folk hos vilka tandsjukdomarna och hela raden av civilisationssjukdomar inte spelat minsta roll. Det är också någonting självklart, eftersom i äldre tider endast de människor kunnat överleva som löst sitt näringsproblem.

Alla dessa folk har ingalunda haft samma kostbeståndsdelar i sin kost. Några levde av jaktens produkter, andra av fiskets. Några levde av boskapsskötsel, andra av åkerbruk. Många, som våra förfäder, levde av alla dessa näringsgrenars produkter. Vissa *principer* ifråga om uppfödning har dock varit gemensamma för alla friska folk. Låt oss här ge ett ex-

empel på en kosthållning som relativt snabbt ger en god allmänhälsa och i princip kariesfrihet.

1. Man skall äta endast vid bestämda oföränderliga tider.
2. Man bör aldrig äta någonting mellan målen! Inte ens en halstablett eller liknande. Man bör aldrig dricka någonting annat än rent, oblandat vatten mellan målen.
3. Huvudbeståndsdelen vid varje måltid bör utgöras av bröd. Här avses då inte det som i dag säljs som "bröd", utan bröd i ordets traditionella mening. Närmast detta torde osötat, gärna mjukt bröd av sammalet vete eller råg komma.
4. Dagens första mål, frukosten, bör alltid ha samma karaktär, dag ut och dag in, år efter år, Förslagsvis en kopp kokt mjölk, ett par brödskeivor med smör, 1 hårdkokt ägg.
5. Dagens huvudmål bör intas klockan 12. Det är helt klarlagt att matmältningsvätskorna och leverns upplagringsförmåga är som effektivast vid denna tid. Målets ryggrad bör vara bröd. Till brödet gärna kött eller fisk med bönor eller ärter som tilltugg. Och ju oftare samma rätt återkommer, desto lättare får kroppen att nå anpassning till sin kost: — det man är van att äta tillgodogör man sig bäst. Efter rätt bör inte förekomma — men måltiden kan avslutas med en skiva ost.
6. Kvällsmålet bör vara lätt. Det traditionella svenska kvällsmålet var gröt (men inte havregrynsgröt). I mellansverige var det rågröt, i norra Sverige korngröt. Numera torde grahamsgröt (av grovt vetemjöl) anses som smakligast. Till detta mål kan förtäras dagens måttliga fruktranson. Och frukt bör lika lite som någonting annat förtäras som mellanmål. Uppskattar man inte gröt som kvällsmål, finns det andra möjligheter, t. ex grönsakssoppa (en sydeuropeisk tradition) eller te och smörgås (en rysk tradition).

Det är inte genom att äta av sk nyttiga saker som man blir frisk. Det finns inget födoämne som är nyttigt i och för sig. Nyttiga blir de naturliga födoämnena ur växt- och djurriket, som man vant sig vid att äta i bestämd ordning i en bestämd mängd till ett bestämt mål en bestämd tid på dagen. Hälsosamt är att man äter måttligt av sådan föda och systematiskt undviker skadliga ämnen till mat eller dryck.

Grundhälsan trollar man inte fram — den finns inte att köpa på apotek. Den goda grundhälsan *växer* fram så småningom ur *goda dagliga vanor*. Att som vi nu gör, äta vad som helst, när som helst, hur som helst, kan ingen varelse i längden stå ut med. Den fullkomliga upplösningen av all matkultur som är betecknande för det moderna samhälle vi lever i, är säkerligen huvudförklaringen till att våra sjukhus nu är så överbefolkade, att konsumtionen av sömnmedel och smärtstillande medel blivit så enorm, och att trivsel, arbetsglädje och allmän sund ostimulerad livsglädje har blivit så sällsynt!

Varför stoppades Forshufvud?

Genom att visa att tandemaljen är en levande vävnad som i likhet med alla andra kroppens vävnader förses med syre och näringsämnen via blodströmmen — i det här fallet genom blodplasmaförande ultrakapillärer — kunde Forshufvud också peka på vad som orsakar tandernas sönderfall — karies — en försämring av blodplasmans kvalite (se SEKLET nr 6/1971). Denna försämring kan elimineras så enkelt som ovan beskrivits — genom en livsföring som innebär en fullgod men monoton kost. Därför väckte naturligtvis Birger Östmans inledningsvis citerade rapport om det kariesprofylaktiska försöket i Göteborg uppståndelse på högsta nivå bland våra tandhälsovårdare: Här fanns det en någon som hotade hela tandvårderiets existens genom att utan konventionella tandvårdsmetoder inte bara eliminera utan också bota karies. Han måste naturligtvis stoppas — och han stoppades! Ekonomiska intressen i bakgrunden hade också ett finger med i spelet. Det hör nämligen till bilden, att man i vårt land från mitten av 1940-talet accepterade att Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget och Svenska Choklad och konfektyrfabrikantförbundet bekostade undersökningar (Vipeholms-undersökningarna 1947—1951) vars enda syfte var att vederlägga den kända uppfattningen att sockerkonsumtion — precis som hög alkoholkonsumtion — är kariesframkallande . . . ! Och fabrikantförbundets direktör Thure Grafström konstaterade dels, att "det enda resultat av praktiskt värde som framkommit är beskedet att socker i kosten ej ger tandförändringar", och att det ekonomiska bidraget "givetvis beror på att vi ansett att enda möjligheten att bekämpa den vetenskapligt ogrundade propagandan mot socker och sötsaker, är att få fram vetenskapliga resultat".

Det hör också till bilden att medicinalstyrelsens generaldirektör Axel Höjer ansåg sockret rehabiliterat genom nämnda undersökningar, och att professor Gösta Westin, chef för Vipeholmsförsöken och därtill chef för landets folktandvård, är inne på samma linje. I Vipeholmsinlagan till medicinalstyrelsen *rekommenderas* rent av socker som födoämne ur folk-

hushållnings- och nationalekonomisk synpunkt: sockret är vårt billigaste födoämne och utgör därjämte det födoämne som kräver minsta odlingsyta per energienhet, sägs det.

Med den bakgrunden var det naturligtvis ogörligt för Forshufvud att kunna vinna gehör för sina kostrekommendationer, som ju i ett slag hade, som professor Westin på annat ställe uttrycker det, kunnat "innebära betydande avbräck för penningstarka och betydelsefulla industrier och truster". Och det var heller inte förvånande att Marianne Höök i Vecko-Journalen kunde karaktärisera våra representanter på högsta tand- och allmänhälsovårdande nivå för "snaskindustrins betalda medarbetare" utan att någon hörbart protesterade!

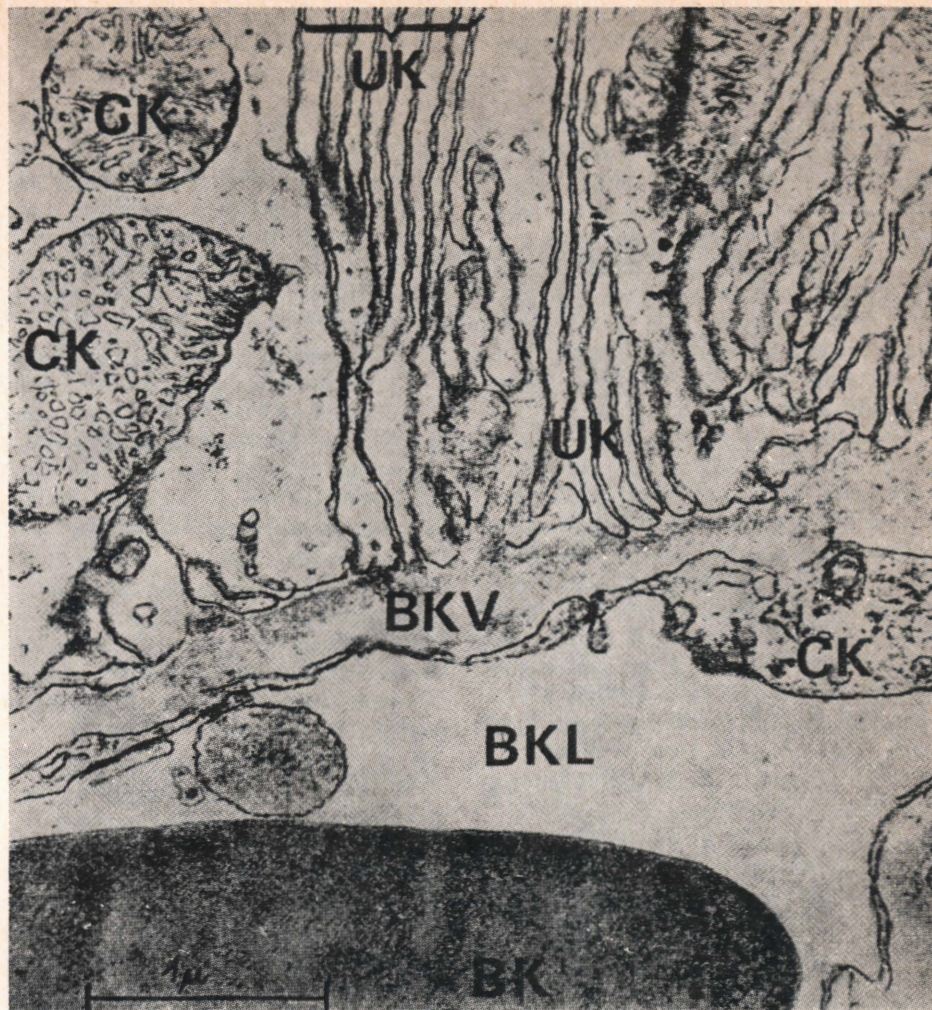
Det fanns helt enkelt inte utrymme för Forshufvuds av omtanke om allmänhetens tänder välformulerade bevis för hur en verklig tand- och hälsovård skulle genomföras i vårt land, eftersom det i första hand inte var tandvårdsintressen som försvarades på högsta nivå, utan ekonomiska!

En vetenskaplig sensation

Det är en av de större skandalerna inom den akademiska världen — vilket inte vill säga lite! — att här har skrivits och talats om vävnadernas liv, om sjukdomarna och sjukdomsorsakerna, utan att man har haft en aning om hur livet upprätthålles i kroppens celler och vävnader. Man har inte förstått, att liv med nödvändighet förutsätter och kräver cirkulation. Liv är ju ämnesomsättning. Ämnen måste tillföras levande vävnad och avfallsprodukter måste borttransporteras. Liv — det är cirkulation. Men så nöjer man sig i den högre akademiska undervisningen med det Harveyska blodomloppet, som slutar i blodkapillärerna!

Men hur får då cellerna tag i blodets syre och näringsämnen? Hur blir cellerna av med sina slaggprodukter? Man nöjer sig med ett blodomlopp beskrivet och upptäckt samtida med Shakespeare — under en tid när ytterligare kunskap var omöjligt — man hade ju inte ännu uppfunnit mikroskopet!

Upptäckten av ultrakapillärerna, ultrakapillärsystemet är den största biologiska upptäckt sedan engelsmannen Harvey 1628 beskrev sitt blodomlopp. Tillämpningen av denna upptäckt skulle kunna eliminera dagens sjukvårdskostnader och också göra den planerade allmänna tandvårdsförsäkringen överflödig. Men vilka stora ekonomiska intressen skulle inte hotas om vi verkligen lyckades få en opinion för den livsföring som omtintgör konventionella tandvårdsbehandlingar och även den accelererande sjukvårdsutbyggnaden i vårt samhälle. Det är i hotet mot dessa intressen som den verkliga spärren för en information och motivation för bättre uppfödning av våra barn finns

inbyggd — för Forshufvud hotar verkligen betydelsefulla industrier och trusters existens!

Låt oss komma ihåg, att i framtidens ljus kommer man att inse, att 1900-talets största biologiska upptäckt var ultrakapillärerna, och därigenom förklaringen till hur tandsåret och alla andra frätsår uppkommer.

Låt oss se närmare på dessa ultrakapillärer i elektromikroskopets här återgivna och våldsamt förstörande bild. Illustrationen visar nerifrån sett:

BKL) en blodkapillärs blodplasmafyllda lumen

BK) en röd blodkropp

BKV) blodkapillärens dubbla, blodplasmafyllda vägg

UK) ultrakapillärer

CK) cellkärnor

Vi har talat om att det är blodplasman som rinner ut i sprickor i tandemaljen, kvävs, dör och blir till näring för sårbakterierna (se föreg. nr av SEKLET). Här illustreras varför det i det här fallet endast är blodplasma som rinner ut i nämnda sprickor i tandemaljen: — ultrakapillärerna är i jämförelse med en röd blodkropp (den som ger blodet färg) yt-

terligt små. Vi måste då komma ihåg att det går åt ca 5.000 röda blodkroppar för att man skall kunna täcka en yta av storleken i pricken hos ett "i" ...

Och blodplasma har de flesta av oss stött på — när vi ovana hugger vår motspänstiga ved vid sommartorpet eller gräver i den tunga jorden, får vi ofta blåsor i händerna fyllda med en klar, genomskinlig vätska: — det är blodplasma, dvs något okorrekt blod utan blodkroppar ... Vid ovan nötning av händernas hud, vid mindre brännskador inträffar denna blodplasma-"blödning". Vid varje minsta skada söndras ultrakapillärer och blodplasma strömmar ut — vid större skador, den rostiga spiken i foten eller den vassa glasbiten som stack till, så skadas även blodkapillärerna och rött fullblod, dvs blodplasma och blodkroppar strömmar ut.

Såväl tand- som allmänhälsan växer fram ur goda dagliga vanor. Det vet vi i dag övertygande genom Sten Forshufvuds vetenskapliga forskning — och de ibland oss som lärt sig tänka biologiskt eller har en biologisk utbildning, inser utan svårighet att så är fallet. Men så länge som ett fåtal individer har möjlighet att profitera på flertalet genom sitt inflytande på högsta nivå inom våra medicinska myndigheter, så länge kommer också fluorterapi och socialstyrelsesanktionera-

Kort fluorinformation

Barnens kontakt i vårt samhälle med fluor börjar dessvärre tidigt. Redan i sex-månadersåldern rekommenderas deras mödrar fluortabletter å 0,25 mg F (fluor) på barnavårdscentralerna. Och mödrar, ibland okunniga även om det mest elementära i en god uppfödning av barn, tar tacksamt emot alla råd och anvisningar som ges, så också alla recept på tabletter och medikamenter.

Man vill göra sken av att denna barnavårdscentralens dosering är ytterligt noggrann genom att dosera med hänsyn till ortens F-halt i konsumtionsvattnet (den intresserade finner denna tabell i SEKLET nr 5/1970).

Men barnavårdscentralerna glömmar en sak. ACO, det läkemedelsföretag som tillverkar dessa fluortabletter, berättar i FASS 1972 (som den intresserade kan låna och bläddra i på vilket apotek som helst), att om man använder här nämnda tabletter så får man inte tillföras fluor på annat sätt, genom benmjölstabletter, fluortandkräm t. ex.

Och naturligtvis också omvänt: den som har för avsikt att dosera benmjöl till sina barn får alltså inte samtidigt tillföra dem fluor via ACO:s tabletter!

Sedan blir det då fluortandkräm — för rena tänder skall man ha! Och mor och far borstar med fluortandkräm — för den är ju så bra, det står i all reklam — och naturligtvis får lille Per och minstingen Stina också samma tandkräm... Men socialstyrelsen har sagt (i MF 69 1971 — som för det mesta går att få lä-

de kostcirkel och vitaminhysteri att stå i förgrundsintresset utan hänsyn till den stora allmänhetens tand- och allmänhälsa.

Forshufvuds vetenskapliga forskning omspänner ett vitt fält, de frågor som kan uppkomma i samband med det som här schematiskt skildrats är givetvis många. Låt oss därför göra så här:

Vi ber att Harry lägger de frågor som kommer till SEKLET kring Forshufvuds material sådant jag framställt det i ett par artiklar, i en bunt och sänder över det till mig. Sedan återkommer jag i SEKLET med en sammanställning av det som är mest allmäntgiltigt och av värde för en större krets intresserade. Andra svar kommer efter hand direkt per brev.

na på bibliotek eller apotek) att barn under 4 år inte skall använda fluortandkräm, eftersom de i den åldern inte kan kontrollera sin sväljningsreflex och därför får i sig för stora mängder F.

Detta säger fluorforskaren, professor Håkan Rydin, kan leda till allvarliga förgiftningsrisker!

Visste Du det här? Kanske inte — och inte ens alla hälsokostaffärer avhåller sig ju från fluortandkräm...

Det är nämligen så, att natriumfluoriden kan via magens saltsyra omvandlas till fluorvätesyra (och natriumklorid = koksalt). Och fluorvätesyra — den använder man att etsa glas med!

I den medicinska litteraturen finns det beskrivet hur en liten flicka fick i sig natriumfluoridhaltigt insektpulver (och många fluortandkrämer innehåller natriumfluorid — om än inte i så stora mängder som insektpulver), och drabbades av svåra magplågor och sönderslitande kräkningar. När hon kräktes upp (!) en bit magslemhinna placerades denna för senare analys i ett glaskärl — och det visade sig då att nämnda omvandling av natriumfluoriden skett: — magslemhinnan etsade in sina konturer i glaset!

Däremot, och det är väsentligt att hålla i minnet, kan fluorvätesyra tränga igenom alla organiska vävnader och membran, hud och slemhinnor utan att i svaga lösningar verka frätande på dessa. Frågan är då: Vart tar fluorvätesyran vägen i kroppen? Ett svar finner man i det faktum att man med hjälp av bad i utspädd fluorvätesyra söker avlägsna det jodöverskott som stundom kan uppstå i sköldkörteln.

Fluor har stor förkärlek för angrepp i sköldkörteln, där den kan ta den plats som normalt innehas av jod. Detta är mindre lyckligt, eftersom fluoröverskottet sedan inte kan avlägsnas. Här uppstår då risk för struma eller andra strumaliknande symtom.

Fluor skiljer sig också från andra giftiga grundämnen i det avseendet, att när fluor trängt in i någon av kroppens alla kemiska föreningar, så har kroppen ingen möjlighet att avlägsna giftet på annat sätt än genom att de skadade delarna undergår en kemisk upplösning och lämnar kroppen genom njurarna.

Det finns också munsköljning för barn i lek- eller förskolor, och det finns en väletablerad munsköljning för barn i grundskolan och i högre skolor.

Låt oss först konstatera att socialstyrelsen uttryckligen sagt ifrån att kollektiv fluorbehandling inte får förekomma till barn under 6 år — men att man i vissa fall ändå tillåter sådan behandling. I t. ex. Karlskoga med motiveringen att man bara låter de storvuxna delta...

Det är som att ge 12-åringar körkort om de bara har blå ögon!

När det gäller grundskolans munsköljning så får sådan förekomma endast om man inte samtidigt tillförs en större mängd fluor, eftersom en del av fluoren kvarstannar i kroppen vid munsköljning (se medicinalstyrelsens meddelande nr 113, sid 21—22). Vad är då en större mängd fluor?

WHO (Världshälsoorganisationen) har rekommenderat 1,1 mg F som maximal dos för Europa — medan nämnda medicinalstyrelsemeddelande karakteriserar 1,2 mg F som "optimal" dos. Låt oss alltså säga, att om man tillförs närmare 1 mg F på ett eller annat sätt så skall man inte delta i skolans munsköljning enligt socialstyrelsen. Det är väl inte en feltolkning?

Har Du munsköljning i tankarna och använder fluortandkräm så skall Du inte delta — för fluortandkräm ger dig intill 1 mg F vid användning 2 ggr/dag. Skolans munsköljning ger dig däremot en tillförsel av F på närmare 2,5 mg.

Men det förståndigaste är utan tvekan att inte använda fluor alls. Helt enkelt för att WHO i sin stora fluormonografi sagt att vi här i landet genom luft, vatten och föda får i oss omkring 0,9 mg F per dygn. I genomsnitt. Så många av oss överdoseras redan i dag — utan fluortandkräm, tabletter och annan tillförsel.

Erik Wehkaoja

LITTERATURFÖRLAGET

och

ORTAGUBBEN

har samma adress:

Luntmakargatan 90 —
113 51 STOCKHOLM

Telefoner: 08/31 04 63 — 32 26 60

Order över 80 kr exp. portofritt.

Prisändring

I alla priser å böcker är nu moms
inräknat.

Kampen om Ljusnan hårdnar

Aktionsgruppen allt aktivare

Striden mellan aktionsgruppen Rädda Ljusnan och de tre kraftverksbolagen Bergvik & Ala AB, AB Hälsingekraft och Voxnans Kraft AB — som hos Länsstyrelsen i Gävleborgs län, varifrån ärendet via Vattendomstolen nu gått vidare till riksdagen och regeringen, begärt att få bygga ytterligare fyra kraftverk och därmed exploatera även den sista orörda delen av Ljusnan (den fem mil långa älvsträckan Laforsen — Edeforsen, benämnd Mellanljusnan, inom Ljusdals kommun) — har nu pågått över ett år och fortsätter allt hårdare.

Aktionsgruppen Rädda Ljusnan har under tiden haft stora framgångar. Vi får ständigt kontakt med människor som vill stödja oss. I höst har striden pågått i riksdagen. Aktionsgruppen har skrivit brev till samtliga riksdagsmän och informerat dem — medan kraftverksbolagen bjöd alla riksdagsmännen på middag. För tillfället ligger ärendet i Sehlstedtska utredningen. Efter beslutet om retroaktiv lagstiftning i vattenmål är regeringen den sista instansen i Ljusnan-målet.

Som de flesta säkert förstår, så behöver aktionsgruppen nu vidga sin verksamhet och gå ut på allt bredare front, för att kunna övertyga regeringen om opinionens styrka och om det berättigade — ja, nödvändiga! — i våra krav att det planerade kraftverksprojektet stoppas. Nu om någonsin behöver vi all den hjälp vi kan få från naturvänner, sportfiskare, hembygdsvänner, kulturarbetare och författare — från när och fjärran.

Det är en riksangelägenhet — inte endast ett lokalt problem — när en av de sista älvsträckorna i landet nu hotas av uppdämning och förstörelse! Men ännu finns här kvar fem mil levande älv, med brusande forsar och strömmar — och däremellan fritt liggande sel. Det är en naturrikedom av oskattbart värde, ett arv från våra förfäders land, från forna tiders Sverige, som vi måste ta hand om, värna om — innan det är för sent! Vi borde i detta rika land mera än väl ha råd att bevara något vackert och säreget — ett stycke levande älv i en rik kulturbygd — till kommande generationers glädje och nytta.

För de som mera ingående önskar fördjupa sig i problematiken kring detta ärende, vill jag särskilt rekommendera boken "Kampen om Ljusnan", skriven av Erik Fichtelius, Eva Sandstedt och Björn Henriksson. Vi har även material till studiecirkel i ämnet. Vi måste nu på alla sätt hjälpas åt för att få regeringen att förstå, att vi västhälsingar menar allvar — och att det enda rätta är:

Att rädda och bevara den sista orörda delen av Ljusnan från kraftverksutbyggnad!

Om du vill hjälpa oss, så kan du höra av dig till någon av medlemmarna i aktionsgruppen *Rädda Ljusnan*. Gruppens postgironummer är 32 72 01-0.

Björninnan

Ur Svenska Dagbladets marginalsida för den 11 februari 1973 saxar vi nedanstående notis. Samtidigt som vi ber att få uttrycka vår högaktning för dess författare — HERBERT CONNOR:

Ni såg inte händelsevis ett TV-program som handlade om helikopterjakt på isbjörn?

Ni kanske såg i stället Skrattekammaren eller en gammal pilsnerfilm?

I så fall ber jag få gratulera er.

Ni slapp mycket obehag.

Ser ni, den där björnhonan som dom sköt från luften, hon såg på oss med en blick som kommer att följa oss till helvetets portar eller, om det vill sig riktigt väl, till den totala glömskan av vår ondska.

De två björnungarna stod skräckslagna på avstånd och tittade på sin döende mor.

De fattade ingenting, minst av allt att de snart själva skulle dö av svält och köld.

Men modern visste det och hennes öga, som redan skymdes av den annalkande döden, sökte med en sista förtvivlad ansträngning nå fram till de liv som anförts trots henne.

Över henne cirklade triumferande helikoptern och vi kan bara hoppas, att den glada troféjägaren efter väl förrättat värv fraktat ungarna till en djurpark i Quebec eller Toronto, där de kan drömma om de arktiska vidderna och den kärlek de en gång varit omslutna av innan ondskan slog till.

Viktor Vallberg

MÄNNISKOKUNSKAP, del 1 o. 2
20:—

Andra delen inb. 12:95

AFTONRODNAD OCH
MORGONBRAND 7:65

Kyrkoherden satte själv stort värde på denna bok, som kommer med tankar och uppslag som alltför litet beaktats både i kristen debatt och inom filosofien.

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Mot en ny världsuppfattning

Den Schaubergerska – de Chardinska universummodellen

Mycket har hänt sedan Viktor Schaubergers namn för första gången framfördes inför svensk publik 1956. När denne store naturforskare, uppfinnare och filosof hade avlidit under tragiska omständigheter 1958, såg det i början ut som om hans livsverk, idén om en bioteknik, en naturenlig teknik, skulle sjunka ner i tysthet och gå förlorad. Men snart växte det bland hans gamla vänner och medarbetare upp en strävan att föra hans verk vidare. Man bildade föreningar och grupper för att studera hans verk och fortsätta forskningen i hans anda. Denna strävan fick ett kraftigt stöd av Viktor Schaubergers son diplomingenjör Walter Schaubberger som de sista åren deltagit i faderns arbete och även självständigt forskat vidare. Han ställde sig nu i spetsen för en omfattande utbildningsverksamhet som fick sitt centrum i en härför bildad Bioteknisk Akademi i Österrike. Där, i Schweiz och i synnerhet i Västtyskland startades årligen återkommande kurser och seminarier som fick stor anslutning från hela Europa, ja, också från andra världsdelar. I Västtyskland gick utvecklingen särskilt snabbt framåt, genom att Viktor Schaubergers medarbetare Alois Kokaly, med sällspord energi övervann alla de stora hinder som i början reste sig mot både organiserandet av själva utbildningen av biotekniker och en fortsättning av forskningen.

Som följd av denna verksamhet kom en mängd människor över hela världen att få vetskap om de Schaubergerska tankarna. Samtidigt tvingades man emellertid på många håll till den insikten att det ej var möjligt att komma vidare enbart genom att bygga på arvet från Viktor Schaubberger. Detta därför att denne uppenbarligen behållit många viktiga fakta för sig själv. Visserligen hade han i sin filosofi och sina naturbeträktelser, så väl som i sina uppfinningar givit en rad viktiga riktlinjer som kunde följas, men alla som försökte utveckla biotekniken stötte snart på stora svårigheter. Walter Schaubberger hade tidigt varit medveten om denna svårighet och han hade redan under faderns livstid påbörjat en undersökning som hade målsättningen att undersöka den klassiska fysiken, i syfte att finna faktorer i de stora fysikernas upptäckter som kunde bekräfta faderns teorier om de naturliga sammanhangen. Denna inriktning i Walter Schaubergers forskning kom klart till synes i hans undervisning vid kurserna, i hans offentliga föredrag och i hans publicistiska verksamhet. Hans grundtanke var denna: Var och en som förutsättningslöst och i vilja att finna sanningen, forskar i naturen måste komma fram till enahanda resultat som alla andra som har denna strävan. Samtidigt var han klar över att *inte allt* vad sådana naturforskare funnit kunde vara tillförlitligt, olika

inflytanden kunde påverka en forskares uppfattning av vad han såg, och av det som han upptäckt var kanske bara vissa saker som blev mera allmänt bekant. Främst kom naturligtvis sådant som var praktiskt användbart i en viss tid, eller vad som var av intresse för ekonomiska krafter, att poängteras, under det att mycket annat, som kanske allmänt sett var viktigare, kom att trängas i bakgrunden.

Walter Schaubberger styrktes i denna sin uppfattning alltmer som hans arbete fortgick. Han fann hur mycket hade trängts i skymundan, eller ej ens begripits, utav vad stora forskare hade upptäckt, och *vad som här var viktigt*: många av dessa upptäckter bekräftade att hans far Viktor Schaubberger hade varit *på rätt väg*, och gjort riktiga iakttagelser, fastän hans samtida trodde att han var tokig då han meddelade vad han funnit.

Vad Walter Schaubberger speciellt fäst sig vid under sina studier av den historiska utvecklingen inom fysik och teknik var följande: Trots att den gamla världsbild som hade härskat i antiken, den s k ptolemaiska världsbilden, med jorden som universums centrum, hade övergivits på 1500-talet och man istället hade funnit, dels att solen var vårt planet-systems medelpunkt och att å andra sidan både vår sol och vår jord bara var stoftgrand i ett universum av otaliga världar, *så kom denna upptäckt ej att förändra människans uppfattning om sig själv som universums centrum*, eller som Walter Schaubberger uttryckt det: Vi har övergivit den ptolemaiska världsbilden *men i vårt förhållande till naturen och universum har vi förblivit ptoleméer*, d v s vi tror oss fortfarande vara de som styr världen, vara den faktor som allt i naturen skall rätta sig efter, den grupp av varelser i tillvaron för vilken hela den övriga tillvaron är till. Ur detta följer då logiskt vårt handlande: vi ser hela världen, ja, snart hela universum som vårt skafferi som vi kan utplundra efter behag. Vi anser oss ha rätt att släppa lös vilka skadliga effekter som helst, utrota livets mångfald, fara fram som huliganer bland andra livsformer, störa den naturliga ordningen, skapa kaos och disharmoni överallt där vi far fram.

Denna vår vansinnesfärd genom livet beror alltså ytterst på att vi ej har klart för oss vilken vår naturgivna plats är i universum. Vi tror oss ensamma vara herrar över allt skapat. Allt i naturen måste följa lagarna, *vi ensamma* tror oss ha rätt och förmåga att sätta oss över dessa lagar, bryta oss ur den kosmiska ordningen.

Nå, men vilken är då vår plats? Då denna fråga skall besvaras möter oss genast en ny svårighet, den att vi ej egentligen har klart för oss varken universums ursprung, mål eller karaktär. Eftersom den moderna människan är sekulariserad, alltså har frigjort sig

från varje religiös uppfattning om sig och världen, så är hon endast hänvisad till vad vetenskapen kan säga henne om hennes tillvaro. Men vetenskapen har ej längre någon enhetlig bild att visa upp av tillvaron. Vetenskapen är i sig själv splittrad i otaliga specialfack som knappast förstår varandras språk. Vetenskapen har också, genom att den endast erkänner kvantitativa förhållanden som objekt för sin forskning, betänkligt missat en stor del av den naturliga verkligheten. Ty denna består ju av åtskilligt mera än det som kan mätas, vägas och beräknas. Verkligheten har ju också en *kvalitativ* aspekt, som ej är tillgänglig för kvantitativa metoder, tex molnens gång över landskapet, blommornas färgspel och doft som viktiga livshöjande faktorer, kärleken, etc.

Allt detta har många vise män varit inne på. Många — även vetenskapsmän i nyare tid — har känt denna brist som svårt tyngande att *helheten* i vårt tänkande och vetande har tappats bort. Vi har hängett oss åt *fragmentarism* istället för *helhetssyn*, vi har i allt vårt handlande varit mera intresserade av analys, sonderdelning, isärplockning än *synes*, helhetsskapande.

I det ptolemaiska systemet var jorden världens medelpunkt och i denna medelpunkt fanns också människan. Därmed blev människan i sina egna ögon världens medelpunkt i andlig mening. "Den som är i centrum har nått målet. Den som ställer sig i centrum måste avlägsna allt därifrån som fanns där innan... I den ptolemaiska världsbilden avspeglas centrifugens system. Gud i den klassiska teologin är s a s en Gud som har slungats ut ur centrum och vars plats har intagits av människan. Teologins Gud är hänvisad till en avsides tillvaro, ute i en abstrakt rymd utanför världen" (W Schaub.).

Typiskt för denna — ännu förhärskande världsbild, i andlig mening — är denna klyvning av ande-materia. Gud finns ej i materien. Denna uppdelning börjades redan i Platons filosofi och slutfördes av Cartesius. Allt sedan dess har man inom vetenskapen lärt om ett fysikaliskt universum där Gud ej finns, där det ej finns plats för honom. Teologin i klassisk mening räknade naturligtvis med Guds existens men han blev i dess tänkande skild från världen, lyftad ut ur de naturliga tingens värld. Men därigenom uppkom också den fruktansvärda förvirring i andligt avseende som kännetecknar den moderna människan i all hennes lärdom — en kunskap utan sammanhang, framförallt en kunskap som ej kan besvara människans viktigaste frågor — varifrån hon kommer eller vart hon går, och som heller ej kan ge svar på frågan om universums karaktär och mening.

Den nya forskning, som bl a haft förelöpare i de stora fysikerna alltifrån en Kepler

SEKLET

Redaktör och ansvarig utgivare: HARRY BLOM

Redaktion och Expedition:

Luntmakargatan 90 — 113 51 STOCKHOLM

Tel. 08/32 26 60 — 31 04 63

Pren.avgift 15:—

Utkommer med 6 nr 1972

Postgiro: 23 04 40-0

Bankgiro: 56 — 5472

Strängnäs Tryckeri AB, Strängnäs 1973

Herr Gert Carlsson
Soflag. 17 A
214 45 KÄMMÖ

till en Gauss eller Einstein och som nu tar sig uttryck också i Walter Schaubergers och hans medarbetares strävanden, har en rad intressanta synpunkter på världen och människan. Den har funnit de mest vägande överensstämmelser mellan de stora fysikernas upptäckter och teologer (och vetenskapsmännens) Teilhard de Chardins världsmodell, den "evolutionistiska, inrullande världen".

Evolution betyder "att bli" — att utvecklas. Det är en ständig rörelse — men varje rörelse som har mening måste ha ett mål. Också universum har ett ursprung och ett mål. Universum är underkastad en ständig omformningsprocess där materia och energi (ande) ständigt uppträder i växelverkan. D v s materia och energi är ett och samma men uppträder för våra sinnen än som materia än som energi. Materia är "frys" energi. I denna universums förändring finns ingen upprepning. Världen är ingen fortsättning av det förgångna, utan en *förvandling* av det förgångna. Denna förändring sker ej i ett slutet system eller i en kontinuerlig förändring av tiden. Både universums rum och tid är oföränderliga, men det är ingen slumpartad förändring utan en planmässig, lagbunden sådan.

Teilhard de Chardin ser världen som "inrullande" med allt större hastighet från ursprunget ALFA till målet OMEGA då han betraktar dess utveckling. I den Chardin-Schaubergerska världsmodellen är både ALFA och OMEGA transcendent, d v s de ligger utanför "de naturliga tingens värld", utanför sinnevärlden. De symboler för utom-sinnliga krafter, som hos Chardin är förändade i Gud, alltings ursprung och mål.

Frågan om materiens karaktär och uppgift i denna världsmodell är av utslagsgivande betydelse. Diskussionen om materiens väsen har ständigt hållit sig levande både inom naturvetenskap och teologi under århundradena, men dessa skilda discipliners uppfattningar har aldrig kunnat sammanjämkas. Först i Chardin-Schaubergerska världsmodellen sker en harmonisk förening av den fysikaliska och andliga synen på materien.

Studerar vi naturen finner vi att den kännetecknas av en utveckling mot allt mer komplicerade former — mot en ordning av tilltagande komplexitet. Många forskare har varit inne på frågan om ordningsprincipen bakom denna utveckling. Det måste finnas en "gestaltningfaktor" hos allt levande som organiserar utvecklingen så att detta levande

ej bara blir en summa av sina ingående delar, utan istället en ny helhet uppkommer som är mer än summan av delarna. Med andra ord: där det finns en ordning måste det också finnas en formande, ordnande princip, som bygger samman en struktur av olika delar till ett harmoniskt system.

Det är ytterst intressant att vi finner dessa tankar redan hos forntidens tänkare. Redan Pytagoras och hans lärjungar (500-t. f. Kr.) ansåg att universum var uppbyggt enligt harmonikens system och den store astronomen Kepler (1600-t.) talade om världarnas musik, d v s han fann att planeterna var ordnade så i förhållande till varandra i avstånd och rörelser att detta system överensstämde med musikens harmonik. Både pytagoréerna och Kepler fann alltså lagen för tonerna vara tillämpbar också på universums förhållanden. Tonlagen gällde oinskränkt i hela kosmos.

Med utgångspunkt från modern fysik har nu den nya forskningen funnit exakta bevis för att så är fallet. Verklighetens värld — den fysikaliskt-reella verkligheten är ett förverkligande av tonlagen, d v s vi finner den styra alla fysikaliska skeende alltför atomen till universum; i tonens urfenomen uppenbarar sig en lagbundenhet som är den enklast tänkbara samtidigt som den uttrycker sig i den oerhörda mångfalden i naturens alla uppenbarelsformer.

Pytagoréerna menade med harmonik läran om världens harmoni. Pytagoras demonstrerade harmonilagarna på ett monokord, d v s en resonanslåda på vilken en enda sträng var spänd. På denna visade han att den halverade strängen svängde med dubbla antalet svängningar relativt hela strängen, en tredelad sträng med tredubbla antalet svängningar etc. Samtidigt upptäckte han att alla längder på en sträng som i förhållande till varandra är delade i heltaliga delar, klingar harmoniskt tillsammans. Denna Pytagoras tonlag kan vi härleda matematiskt ur följande uppställning där vi i övre raden skriver upp de delar vi får genom fortlöpande delning av strängen (vi sätter grundsträngens längd = 1) och i den undre raden den till varje sådant värde hörande tonhöjden (om grundtonen = 1)

Stränglängd (r)	1	1/2	1/3	1/4	1/5 osv
Tonhöjd (f)	1	2	3	4	5

vilket ger formeln $f \cdot r = \text{konstant}$

d v s vilka av de samhörande värdena vi än multiplicerar får vi alltid produkten 1.

Artikeln fortsätter och avslutas i nästa nr.

Mona Leo

Livet älskar dig

Genomgående är temat i boken anti-våld och bejakelse av livet i dess högsta uttrycksformer. 11:20

FÖDD MED SIARGAVA

Sanningen om Jane Dixon berättad av Ruth Montgomery.

Den i både Amerikansk och Svensk press mycket omtalade sierskan-kristallskåderskan Jane Dixon har årligen sedan 1952 publicerat sina förutsägelser om framtiden. Hon uppträder ofta i radio- och TV-program i USA.

Boken kostar hft. 24:50, inb. 29:50. Nu kommer anbudet till våra läsare. Ni får köpa den för hft. kr 10:—, inb. kr 15:—.

Fakta om

Medicinalväxter

Författarna Michel Caron och Henry Clos Jouve ger i denna bok en kort beskrivning av drygt 200 medicinalväxter. Alla växter är avbildade i färgtryck.

inb. 17:—

Martinus

Kosmiska lektioner

hft. 11:75, inb. 17:65

Martinus

Den fullkomliga födan

hft. 5:90

Florence Scovel Shinn

Hur man vinner livets spel

hft. 8:80

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 - 113 51 Stockholm